

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 27. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 1. april 2022

Tidspunkt: Kl. 11.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Jens Joel (S), Rasmus Nordqvist (SF), Anne Sophie Callesen (RV), Søren Søndergaard (EL), Christoffer Aagaard Melson (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Skatteminister Jeppe Bruus, minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn, børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil, kulturminister Ane Halsboe-Jørgensen og uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen.

Anne Sophie Callesen fungerede som formand under punkt 1-3. Kim Valentin fungerede som formand under punkt 3-6.

FO **Punkt 1. Rådsmøde nr. 3864 (økonomi og finans) den 5. april 2022**

EUU alm. del (21) – bilag 412 (kommenteret dagsorden)

Skatteministeren: Jeg forelægger rådsmødet på vegne af finansministeren. Punkt 1-4 forelægges til forhandlingsoplæg. Punkt 2-4 vedrører EU's kapitalmarkedsunion, der bl.a. har til formål at forbedre vilkårene for investeringer og finansiering igennem de finansielle markeder i EU til gavn for vækst og beskæftigelse. Disse punkter er ikke på dagsordenen på ecofinrådsmødet, men det er muligt, at der kan opnås enighed i Rådet inden for de næste måneder, og sagerne fremlægges derfor nu, så vi er i god tid.

Punkt 5 og 7 forelægges til orientering. Af tidshensyn nævner jeg ikke de øvrige sager, men I er velkomne til at spørge ind til disse sager.

FO **1. Supplerende delegeret retsakt om atomkraft og naturgas under EU-taksonomien**

– *Tidlig forelæggelse*

C (2022) 0631

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2018) 0353 – bilag 5 (regeringens kommentarer til Kommissionen vedr.

EU-taksonomi for bæredygtige aktiviteter)

Skatteministeren: Kommissionen har vedtaget en delegeret retsakt under EU's taksonomi for bæ-

redygtig finansiering. Retsakten anerkender visse investeringer i atomkraft og naturgas som bæredygtige. Jeg vil forelægge den danske tilgang til den delegerede retsakt til forhandlingsoplæg, fordi regeringen vurderer, at retsakten er af større rækkevidde.

Retsakten blev fremlagt den 10. marts 2022 og vil finde anvendelse fra 1. januar 2023, medmindre Rådet eller Europa-Parlamentet gør indsigelser inden for 4 måneder, altså senest 11. juli 2022. I Rådet kræver det, at et forstærket kvalificeret flertal stemmer for indsigelsen – dvs. mindst 20 lande, der repræsenterer 65 pct. af EU's befolkning.

Retsakten definerer tre typer af bæredygtige investeringsaktiviteter for hver af de to energiformer. Det er bl.a. opførelse af nye atomkraftværker til produktion af el eller varme samt produktion af el baseret på fossil gas. Aktiviteterne skal leve op til en række kriterier for at kunne blive kaldt bæredygtige. For atomkraft er det især visse krav for håndtering af radioaktivt affald. For naturgas er det enten krav om brug af CO₂-fangst, eller bl.a. at et anlæg omlægges til at bruge såkaldt kulstoffattige gasser senest i 2035.

Jeg vil gentage det, som tidligere har været fremhævet her i udvalget: Regeringen mener grundlæggende ikke, at atomkraft og naturgas skal anerkendes som bæredygtigt. Atomkraft på grund af de miljømæssige konsekvenser i form af radioaktivt affald og risici ved ulykker. Naturgas på grund af, at det er et fossilt brændsel.

Landene er delt i spørgsmålet om den delegerede retsakt. Det ser dog ikke ud til, at man i Rådet kan samle det forstærkede kvalificerede flertal mod retsakten, der kræves for indsigelse. Regeringen ønsker ikke desto mindre at sende et klart signal om, at Danmark ikke støtter, at investeringer i atomkraft og atomkraft er bæredygtige.

FO Regeringen beder om udvalgets mandat til, at Danmark stemmer for, at Rådet gør indsigelse mod Kommissionens delegerede retsakt.

Søren Søndergaard: Enhedslisten vil gerne støtte forhandlingsoplægget.

Så vidt jeg har forstået, er der en vis bevægelse i Europa-Parlamentet blandt nogle af dem, der før støttede retsakten, som nu godt kan se, at det ikke er vejen at gå. Det kan godt være, at der er total argumenteresistens blandt det store flertal af Rådet, men jeg vil alligevel opfordre ministeren til fortsat – og frem til sidste minut – at arbejde for at samle et forstærket kvalificeret flertal, der siger fra over for retsakten. Det er en beslutning, der kommer til at ramme os i år fremover.

Nogle af dem, der har været mest støjende omkring kampen mod Rusland og støtte til Ukraine, har gennem de seneste 20 år overhørt vores advarsler om at gøre sig afhængig af Ruslands præsidents, Vladimir Putins, gasproduktion. Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyj, har meget præcist ret i det, han sagde i Folketinget: Nogle EU-lande går de facto Putins ærinde.

Rasmus Nordqvist: Socialistisk Folkeparti støtter forhandlingsoplægget.

Siden Kommissionen kom med deres vanvittigt dårlige forslag, er der sket en masse, som styrker argumenterne imod den vanvittigt dårlige beslutning, de traf. Jeg er glad for, at regeringen har været meget klar og tydelig hele vejen igennem, men jeg kunne godt tænke mig en tilkendegivelse af, at man ikke giver op før sidste sekund. Der er argumenter for at få forslaget af bordet.

Vi har set tydelige tilkendegivelser fra Østrig og Luxembourg om et sagsanlæg, hvis det ikke lykkes at få forslaget af bordet, hvilket jeg synes er fornuftigt. Retsakten er jo i strid med direktivet: Man må ikke gøre skade på de andre elementer, man skal leve op til i taksonomien. At begynde at lave forurening, som vi ikke kan rydde op efter, går jo direkte imod det direktiv. Har regeringen tænkt sig at arbejde videre med at få sat en kæp i hjulet på det her vanvittigt dårlige forslag fra Kommissionen, hvis man ikke får samlet et forstærket kvalificeret flertal imod retsakten?

Kim Valentin: Venstre støtter ikke forhandlingsoplægget. Vi støtter ikke at sige ja til en indsigelse i Rådet.

Skatteministeren: Vi støtter selvfølgelig mandatet i taksonomien, og vi kommer fortsat til at arbejde for at gå imod retsakten, som den ligger. Jeg er helt enig i, at atomkraft og naturgas ikke er bæredygtigt. Jeg anerkender, at man kan nå frem til et andet resultat, og det er desværre den situation, vi befinder os i – en række andre lande har forskellige interesser, hvorfor det ser svært ud at samle et skærpet kvalificeret flertal. Indtil videre har Østrig, Luxembourg, Spanien og Danmark været stærkt kritiske over for Kommissionens retsakt. Jeg troede ikke, det var specielt kontroversielt i dansk sammenhæng, men det kan være, at verden ser anderledes ud.

Man kan spekulere i, hvad krigen i Ukraine betyder for landenes positioner, men det vil jeg ikke kloge mig på. Jeg vil dog gerne tilkendegive, at vi aktivt arbejder for at gå imod retsakten. Vi har ikke taget stilling til, hvad vi ville gøre, hvis der indledes en retssag mod Kommissionen.

Katarina Ammitzbøll: Det Konservative Folkeparti er imod regeringens mandat til at gøre indsigelse imod denne delegerede retsakt. Der er allerede atomkraft i EU – det er ikke ens betydende med, at vi skal have atomkraft i Danmark. Det skal vi ikke have, det kommer ikke med i vores danske energiplanlægning.

Anne Sophie Callesen: Radikale Venstre bakker op om forhandlingsoplægget.

Jeg synes, at retsakten er meget bekymrende. Det er også meget bekymrende, at vi fra dansk side ikke er enige om at være bekymrede over det. Der er tale om fossile brændsler, som bliver fremstillet som bæredygtige energikilder. Det er helt uhørt, hvis man fra regeringens side ville støtte det uden at gøre indsigelser, så det er jeg glad for, at regeringen vil gøre. Og som Rasmus Nordqvist præciserede, er det vigtigt ikke at give op på forhånd. Er det regeringens indtryk, at alle landes positioner ligger fast? Er der mulighed for at overbevise nogle lande til at gøre indsigelse?

Søren Søndergaard: Kan ministeren bekræfte, at det, der ligger i Kommissionens forslag, ikke er støtte til en kubikmeter gas? Det er støtte til at etablere anlæg, som kan brænde fossilt brændstof af i årtier, og dermed gør vi os afhængige af dem, som i den periode er i stand til at levere den gas, der er brug for.

Kan ministeren bekræfte, at de lande i EU, som har været allermest imod gassanktioner mod Rusland, og som har arbejdet for at trække det længst muligt ud, er præcis de lande, som har været mest afhængige af gas?

Skatteministeren: EU's taksonomi har til formål at skabe et fælles sprog for, hvad der anerkendes som bæredygtigt i EU. Dermed kan taksonomien bruges som en guide for investorer, virksomheder og offentlige aktører, der gerne vil foretage bæredygtige investeringer. Taksonomien er altså

ikke et regelsæt for, hvad der er tilladt, og hvad der ikke er tilladt at investere i. F.eks. vil investorer og pensionsselskaber ikke være tvunget til at investere i atomkraft og naturgas, såfremt de gerne vil investere i bæredygtige aktiviteter i EU. Men når Kommissionen med sin retsakt omfatter atomkraft og naturgas som bæredygtige, kan det forventes, at der vil blive foretaget flere investeringer i disse teknologier, end hvad der ellers ville være, fordi de nu er blåstemplet i taksonomien. Jeg havde egentlig fornemmelsen af, at der i Folketinget var konsensus om, at naturgas er et fossilt brændsel og dermed ikke et bæredygtigt brændsel. Det går imod kursen hen mod at udfase fossile brændstoffer at foreslå, at de nu skal være bæredygtige. Jeg er lidt overrasket over mandatgivningen.

Til Søren Søndergaard: Jeg tør ikke svare på, om det er de samme lande. Det ville blive spekulation, for jeg ved ikke nok om, hvor de står i den diskussion. Men dit første spørgsmål har jeg jo svaret på. Jeg vil gerne gentage, at vi har arbejdet for at blive fri af fossile brændsler. Ruslands invasion i Ukraine aktualiserer behovet for ikke bare at løsrive os fra russisk gas, men også at vi gennemfører den grønne omstilling. Dette forslag fra Kommissionen trækker selvfølgelig i den forkerte retning.

Søren Søndergaard: Jeg er glad for, at ministeren bekræfter så klart, at det at gå imod regeringens mandat på dette område de facto indebærer støtte til investeringer med et årelangt perspektiv i sort gas, som vil gøre os afhængige af dem, der kan levere – og det er jo bl.a. Rusland. Det svar er jeg meget tilfreds med.

Vi var vel alle sammen lidt overraskede over Zelenskyjs tale i det danske Folketing. Jeg var i hvert fald overrasket over, at Zelenskyj så markant og tydeligt sagde, at der var folk i EU, som gik Putins ærinde. Og det er jo bl.a. lande, som afviser at lukke for gassen. Ministeren vil ikke sige det, men det er vel ingen hemmelighed, at blandt de lande er Tyskland og Ungarn. Vi kan spørge skriftligt og få det bekræftet, at jo mere afhængig af gas, man er, jo mere har man gået Putins ærinde i denne sag.

Skatteministeren: Det, at naturgas stemples som bæredygtigt, og at der kommer flere investeringer i naturgas, er jo ikke nødvendigvis ens betydende med, at man køber den naturgas fra Rusland. Det kunne også være investeringer i naturgas i Norge eller andre steder. Så den kobling vil jeg være forsigtig med at anerkende. Vores position er ret klar: Atomkraft og gas er naturligvis ikke bæredygtigt. Det ændrer ikke ved, at man kan stå i en situation, hvor man – i lyset af krigen i Ukraine på den helt ultrakorte bane for at forsikre sig en forsyningsikkerhed, hvor man frigør sig fra russisk gas – er nødt til at bruge flere ikkebæredygtige brændstoffer, end vi ellers ville have gjort. Vores position er dog, at det selvfølgelig kan lade sig gøre uden at skulle blåstemple atomkraft og naturgas som bæredygtigt.

Til Anne Sophie Callesen: Vi har tilkendegivelser fra enkelte lande, der endnu ikke har lagt sig fast, men det overordnede billede er fortsat, at der ikke er et forstærket kvalificeret flertal, der vil gøre indsigelse.

Søren Søndergaard: Det er rigtigt, at man ikke nødvendigvis behøver købe russisk gas, selv om det jo er helt tydeligt, at vi er afhængige af det nu og har været det i en lang periode. Kommissionen har lavet planer om en udfasning i 2025, tror jeg. Jo mere naturgas, der bliver investeret i, jo

større vil presset selvfølgelig også være for, at man ikke skal udfase det. Kan vi få en opgørelse over de andre lande, der producerer naturgas? Det er rigtigt, at Norge er et af dem, men der er også naturgas i lande som Aserbajdsjan, Bahrain osv., og så bliver man jo afhængig af dem.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

FO 2. Forslag til revision af forordning om europæiske langsigtede investeringsfonde (ELTIF)

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2021) 0722

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 11)

Skatteministeren: De europæiske langsigtede investeringsfonde (ELTIF) har til formål at sikre flere langsigtede investeringer i økonomien ved at gøre fondene mere udbredte og attraktive for private og professionelle investorer. Det gøres ved at ændre nogle af rammevilkårene for fondene, bl.a. at de kan foretage investeringer i flere typer af virksomheder og projekter.

Kompromisforslaget styrker beskyttelsen af private investorer ved at indføre krav om, at kunden skal være egnet til at investere, og at produktet er godkendt til investorerne.

FO Regeringen støtter nye regler for disse fonde på linje med kompromisforslaget, der imødekommer danske prioriteter.

- Regeringen lægger vægt på, at fondene fortsat har fokus på langsigtede investeringer, der kan bidrage til den grønne omstilling.
- Regeringen lægger stor vægt på, at reglerne sikrer en høj investorbekyttelse – navnlig over for private investorer, så de forstår, hvad en investering i disse fonde indebærer. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at den øgede adgang for private investorer – herunder fjernelse af tærskler for private investorers adgang til fondene – modsvarer af generelle EU-krav om investorernes egnethed og produktgodkendelse. Det er en god løsning for at sikre høj investorbekyttelse.

Regeringen støtter, at reglerne gør fondene mere relevante for professionelle investorer.

Søren Søndergaard: Enhedslisten støtter ikke forhandlingsoplægget. Vi er kritiske over for kapitalmarkedsunionen, og der er tale om maksimumsimplicitering.

Rasmus Nordqvist: Socialistisk Folkeparti støtter forhandlingsoplægget.

Kim Valentin: Venstre er relativt positivt indstillet over for forslaget, og vi støtter forhandlingsoplægget.

Katarina Ammitzbøll: Regeringen lægger vægt på, at fondene fortsat har fokus på langsigtede investeringer, der kan bidrage til den grønne omstilling. Her mener Det Konservative Folkeparti, at det ikke kun skal bidrage til den grønne omstilling. Det grønne er vigtigt, men det er ikke eksklusivt det grønne. Vi støtter op om forhandlingsoplægget med den nuancering. Vi er også helt enige i, at der skal være høj investorbekyttelse.

Anne Sophie Callesen: Radikale Venstre bakker op om forhandlingsoplægget.

Skatteministeren: Til Katarina Ammitzbøll: Jeg kan bekræfte, at det ikke alene er reserveret til grønne fonde.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten har ytret sig imod det.

FO 3. Forslag til ændring af direktiver vedr. forvaltere af alternative investeringsfonde (FAIF) og kollektive investeringsinstitutter (UCITS)

– Tidlig forelæggelse

KOM (2021) 0721

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 24)

Skatteministeren: Formålet med forslaget er at strømline reglerne på området for investeringsfonde, bl.a. ved at

- sikre ens regler for ens aktiviteter.
- indføre fællesregler for fonde, som yder lån.
- give bedre mulighed for at styre pengebevægelser, dvs. likviditet, i fondene i perioder med pressede markeder.

Forslaget skærper også reglerne for fondenes uddelegering af opgaver, f.eks. risikostyring og rådgivning til virksomheder i lande uden for EU – bl.a. for at hindre oprettelse af såkaldte postkasseselskaber i EU.

Det foreslås desuden, at nationale tilsynsmyndigheder skal kunne tillade, at alternative investeringsfonde i EU kan anvende ydelser fra en depositar i et andet EU-land. En depositar – f.eks. en bank – udfører opgaver for at sikre, at aktiverne reelt er til stede i fonden.

FO Regeringen støtter et kommende kompromis på linje med forslaget, idet vi

- arbejder for, at de reviderede regler imødekommer danske interesser bedst muligt, særlig en fortsat høj investorbekyttelse.
- lægger stor vægt på at tilpasse reglerne til de nye forretningsmodeller – såsom lånegivende fonde – og bevare en høj investorbekyttelse.
- arbejder for, at velfungerende forretningsmodeller med delegering af opgaver kan fortsætte, og at administrative byrder mindskes mest muligt.
- lægger vægt på, at grænseoverskridende depositaryydelser kan tillades, men ud fra en konkret vurdering af de nationale tilsyn, herunder af hensyn til investorbekyttelse.
- lægger vægt på, at ensrettede værktøjer til at styre pengebevægelser i pressede markeder i fondene sikrer enkle og klare regler, som spiller godt sammen med de effektive danske regler til at styre likviditet i fonde.
- lægger vægt på, at overvejelser om en styrket dataindsamling og -rapportering baseres på grundig analyse og afvejning af mulig merværdi mod mulige omkostninger.

Søren Søndergaard: Enhedslisten støtter ikke forhandlingsoplægget. Vi er kritiske over for kapitalmarkedsunionen, og der er tale om maksimumsimplicitering.

Rasmus Nordqvist: Socialistisk Folkeparti støtter forhandlingsoplægget.

Kim Valentin: Venstre støtter forhandlingsoplægget. Forslagets formål om mere strømlining og ens regler for ens aktiviteter er fint – det er det, der skal til. Det er også vigtigt at få lukket muligheden for postkasseselskaber. Man skal desuden sørge for, at det ikke bliver alt for tungt administrativt, og at man ikke fjerner konkurrencen – der skal være konkurrence i markedet, ellers vil priserne ikke fortsætte med at være lave. Men vi synes, at regeringen er på rette spor i forhandlingsoplægget.

Jeg synes, man bør tage de negative bemærkninger i høringssvarene til efterretning. Hvad mener ministeren om dem?

Skatteministeren: Jeg er glad for tilkendegivelsen af, at vi forfølger samme mål om ensartede og gennemskuelige regler og høj grad af investorbekyttelse.

Som vi læser høringssvarene, bliver det påpeget, at det er vigtigt, at reglerne er proportionale med den type fond, de skal regulere. Der bliver også peget på, at de nuværende regler for fondenes mulighed for at delegerer opgaver generelt fungerer godt, de er fleksible, og de bør derfor videreføres. Opgaver, der kan delegeres, er f.eks. porteføljevaltning, investeringsrådgivning, risikostyring, markedsføring, facilitetsvaltning, administration af fast ejendom og rapportering.

Det vurderes, at høringssvarene er på linje med regeringens prioriteringer.

Katarina Ammitzbøll: Det Konservative Folkeparti støtter forhandlingsoplægget.

Anne Sophie Callesen: Radikale Venstre bakker op om forhandlingsoplægget.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten har ytret sig imod det.

FO 4. Revision af EU-rammen for markeder for finansielle instrumenter

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2021) 0726 og KOM (2021) 0727

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 36)

Skatteministeren: Forslaget er en revision af EU-rammen for handel med værdipapirer, såsom aktier og obligationer.

Angående forordningen MiFIR foreslås bl.a. en række tiltag, der skal gøre det attraktivt for virksomheder at blive udbydere af konsolideret handelsinformation i EU – en såkaldt CTP. En CTP samler informationer om handler med værdipapirer – f.eks. aktier – på tværs af flere børser m.v. og hjælper dermed investorer med at holde overblikket. Der er aktuelt ingen CTP-udbydere i EU. Forslaget indebærer, at en CTP-udbyder i første omgang kun skal samle oplysninger om handler, når de er gennemført. En CTP-udbyder af information om aktier skal muligvis på længere sigt også sikre oplysning om handlerne, før de indgås – f.eks. købs- og salgstilbud på aktier.

Der foreslås også en række tiltag, hvor f.eks. værdipapirhandler og børser generelt skal styrke handelsgennemsigtigheden. Oplysningerne om handler med andre værdipapirer end aktier – f.eks. obligationer – skal offentliggøres hurtigst muligt, efter de er gennemført. Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed (ESMA) kan dog tillade, at offentliggørelsen udskydes i særlige tilfælde – f.eks. hvis hurtig offentliggørelse kan dæmpe handelsaktiviteten i værdipapirer.

FO Regeringen støtter generelt forslaget, der vurderes at styrke gennemsigtigheden på de finansielle markeder. Vi forventer at kunne tilslutte os et kompromisforslag, idet vi arbejder for, at forslaget imødekommer danske interesser bedst muligt.

Regeringen

- lægger vægt på, at det for handler med visse værdipapirer andre end aktier, herunder reelle kreditobligationer, fortsat skal være muligt at udskyde offentliggørelsen af handelsoplysninger. Det skal forhindre, at den hurtige offentliggørelse dæmper omsætteligheden af værdipapirerne og forringer handelsvilkårene for investorerne.
- lægger vægt på, at CTP-udbydere i første omgang kun skal indsamle informationer om handler, efter de er indgået – såkaldte efterhandelsinformationer. Det skal målrette udbudet og sikre, at investorer fortsat kan benytte sig af eksisterende og velfungerende udbydere, der sælger adgang til data om handler, før de indgås.

Søren Søndergaard: Enhedslisten støtter ikke forhandlingsoplægget. Vi er kritiske over for kapitalmarkedsunionen, og der er tale om maksimumsimplementering.

Rasmus Nordqvist: Socialistisk Folkeparti støtter forhandlingsoplægget.

Kim Valentin: Venstre støtter forhandlingsoplægget.

Forslaget virker en smule ufærdigt, men formålet er godt. Forslaget skal spidnes lidt til, og det gør forhandlingsoplægget ganske glimrende. Spørgsmålet er så, om det løser det, som det skal. Det er der en del usikkerhed om, som man kan læse i høringssvarene. I Venstre går vi ind for, at man

laver en høj grad af investorbekyttelse, og derfor er vi glade for, at forhandlingsoplægget giver udtryk for det.

Venstre finder, at der er behov for at sikre konkurrence og gennemsigtighed i forbindelse med handlen med en række finansielle produkter – aktier, obligationer, derivater – herunder at bryde børsernes monopol på markedsdata, som forhindrer handler via andre aktører på grund af unødigt høje priser. Vi opfordrer derfor regeringen til at arbejde for at sikre konkurrencen på værdipapirmarkederne, som blev introduceret ved MiFID I. Der synes at være et ønske fra Kommissionen om at få mest mulig handel ind over de regulerede markeder på bekostning af øvrige execution venues, og dermed bevæger de europæiske værdipapirmarkeder sig væk fra konkurrencen og i retning af en form for børspligt, som vi så før MiFID I og diverse andre børsreformer.

Derudover er der behov for at sikre en løsning på prisdannelsen på markedsdata. Det er i den kontekst centralt at understrege, at en CTP på ingen måde løser problemerne med markedsdataomkostningerne, hvilket også ESMA har anført, da markedsdeltagerne – uanset om der er en CTP eller ej – fortsat er tvunget til at købe adgang til handelsplatforme og i særlig grad regulerede markeds unikke proprietærdata for at kunne drive deres forretning og leve op til regulatoriske forpligtelser.

Katarina Ammitzbøll: Det Konservative Folkeparti støtter forhandlingsoplægget.

Anne Sophie Callesen: Radikale Venstre bakker op om forhandlingsoplægget.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten har ytret sig imod det.

5. Implementering af dele af OECD-aftale om international beskatning

– *Drøftelse og eventuel vedtagelse af generel indstilling*

KOM (2021) 0823

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (sammenotat side 45)

KOM (2021) 0823 - svar på spm. 3 om opfølgning på svar på spm. 2 af KOM (2021) 0823 vedr. direktivforslag om en global minimumsskatte-sats for multinationale koncerner i EU, fra skatteministeren

KOM (2021) 0823 - svar på spm. 2 om, hvorvidt det vil være en fordel for Danmark, at andelsselskaber undtages regler for minimumsbeskatning ifm. implementering af OECD-aftalen, fra udenrigsministeren

KOM (2021) 0823 - svar på spm. 1 om oversendelse af uddybende notat, der redegør for OECD-principaftalens samlede provenuvirkning for Danmark, fra skatteministeren

Rådsmøde 3855 – bilag 3 (beslutningsreferat vedr. rådsmøde økofin 15/3-22)

Skatteministeren: Ecofin-rådet skal igen drøfte EU's gennemførelse af OECD-aftalen (Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling) om minimumsskat. Finansministeren forelagde forslaget til forhandlingsoplæg før forrige ecofinrådsmøde. På næste ecofinrådsmøde skal der gøres et nyt forsøg på at blive enige. Kompromisforslaget fastlægger i OECD-aftalen en minimumsbeskatning på 15 pct. for multinationale koncerner med omsætning over 750 mia. euro. Minimumsskatten omfatter også rent nationale koncerner.

Især tre temaer har været centrale i de seneste forhandlinger. Formandskabet har i lyset af forhandlingerne foreslået

- at udskyde ikrafttrædelsen fra 1. januar 2023 til 31. december 2023.
- en fælles erklæring, som bekræfter engagementet i OECD-arbejdet spor 1 med henblik på enighed i 2022 og ikrafttrædelse i 2023. Nogle lande lægger således stor vægt på en kobling til spor 1, hvor de allerstørste koncerner skal betale en del af deres skat i salgslandet.
- at EU-lande, som kun har hjemsted for få moderselskaber, kan udskyde ikrafttrædelsen af direktivet. I overgangsperioden skal de andre EU-lande sikre minimumsbeskatninger i de selskaber, som er hjemmørende i lande, der har udsendt ikrafttrædelsen.

Det er usikkert, om indrømmelserne vil være nok til at få de sidste lande om bord på ecofinrådsmødet. Fra dansk side arbejder vi for at opnå enstemmighed om et kompromis, som er så ambitiøs som muligt inden for rammerne af udvalgets mandat.

Anne Sophie Callesen: Jeg er enig i regeringens tilgang til, at der er behov for en ensartet implementering i EU.

UDG 6. Implementering af genopretningsfaciliteten (RRF)

– *Drøftelse*

KOM (2020) 0408 og KOM (2022) 0075

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 56)

EU-note (20) – E 34 (EU-note af 15/4-21 om det europæiske semester og genopretningsplanen)

EUU alm. del (20) – bilag 401 (udvalgsmødereferat side 1098 FO, forhandlingsoplæg om genopretningsfaciliteten forelagt 16/6-20)

Punktet udgik.

7. Økonomiske konsekvenser af sanktioner mod Rusland

– Drøftelse

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 66)

Videokonference 2/3-22 – bilag 2 (opfølgning på skriftlige forelæggelse af vk økofin 2/3-22)

Videokonference 2/3-22 – bilag 1 (skriftlig forelæggelse af vk økofin 2/3-22)

Skatteministeren: Der kan komme drøftelser af mulige tiltag i de enkelte EU-lande og eventuelt på EU-niveau for at håndtere de aktuelle økonomiske udfordringer, som er relateret til krigen. Siden regeringen sidst orienterede udvalget, har EU den 15. marts 2022 vedtaget yderligere skærpede sanktioner mod Rusland. Udvalget er løbende blevet underrettet skriftligt af udenrigsministeren.

Det er bl.a. besluttet at fratage Ruslands fordelagtige handelsvilkår inden for rammerne af WTO (Verdenshandelsorganisationen), og der er en fælles forståelse blandt EU-landene og internationale partnere om, at arbejdet for suspension af Ruslands rettigheder i IMF (Den Internationale Valutafond). Der er blevet lukket for markedsadgang til EU og indefrosset aktiver fra en række russiske statsejede virksomheder. Der er indført importforbud af russisk stål og jernprodukter. Der er forbud mod import af luksusvarer fra EU samt forbud mod nye investeringer i den russiske energisektor. Der er også indført tiltag for at undgå, at kryptoaktiver kan anvendes til at omgå sanktionerne, og flere oligarker og russiske enheder er blevet tilføjet EU's sanktionsliste.

Der er ingen tvivl om, at EU's omfattende sanktioner bidrager til en markant svækkelse af Ruslands økonomi. Vi ser i EU løbende på muligheder for yderligere sanktioner for at ramme Ruslands økonomi. Alle muligheder er på bordet. Samtidig vil vi løbende vurdere sanktionernes effektivitet. Regeringen arbejder for så stærke og hårde økonomiske sanktioner mod Rusland som muligt. Vi er åbne for yderligere sanktioner for at isolere Rusland internationalt.

Det er vigtigt, at der i arbejdet med sanktioner er sammenhold i EU og en tæt koordinering med de transatlantiske partnere. Det udgør det stærkeste modsvar over for Rusland. Ruslands aggression mod Ukraine vil også have omkostninger for verdensøkonomien og for EU-landenes økonomier. Det er navnlig stigende energi- og fødevarerpriser, lavere samhandel samt svækket tillid hos virksomheder og husholdninger, der kan føre til lavere vækst, end vi tidligere har ventet. Kommissionen har endnu ikke fremlagt en vurdering af de økonomiske konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine. Analyser fra ECB (Den Europæiske Centralbank) og OECD (Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling) peger på lavere bnp-vækst og højere inflation i 2022.

Situationen forventes løbende drøftet i Ecofin-rådet. Det er først og fremmest en vigtig national opgave for EU-landene at håndtere de økonomiske konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine, og vi vil tage stilling til eventuelle forslag til EU-tiltag, når de ligger, og vi vil naturligvis inddrage udvalget.

Anne Sophie Callesen: Det, regeringen skriver, er lidt kortfattet. Vi støtter varmt, at man vil fortsætte med at have så skrappe sanktioner mod Rusland som overhovedet muligt, men hvordan vil man samle op på de økonomiske konsekvenser? Regeringen vil tage bestik af udviklingen, men har regeringen selv et udgangspunkt for, hvilken diskussion man skal have på rådsmødet? Jeg

regner med, at vi fra dansk side igen står fast på, at det ikke må betyde, at vi ikke støtter den grønne omstilling, og at EU ikke fortsat går foran på det område.

Ulla Tørnæs: Jeg er enig i Anne Sophie Callesens betragtninger om det mangelfulde notat om konsekvenserne af sanktionerne mod Rusland. Jeg har fuld forståelse for, at man ikke kan skitsere et facit på nuværende tidspunkt.

Ministeren nævnte energi- og fødevarerpriser som det oplagte tema, hvilket det er, men der er også andre elementer, som vi på et tidspunkt bliver nødt til at forholde os til, nemlig råvaremangel, f.eks. mangel på stål, malm og nikkel. Materialer, der bl.a. bruges i vindmølleproduktionen. Hvilke overvejelser gør regeringens sig i den sammenhæng? Hvordan sikrer vi, at vi kan fortsætte med det, vi gerne vil med energiforsyningsikkerhed, uagtet at vi kigger ind i en tid, hvor der vil være mangel på nogle elementer til den produktion i lyset af sanktionerne mod Rusland? Sanktioner, som vi selvfølgelig er helt enige i.

Kim Valentin: En stor del af sanktionerne er målrettet den finansielle del af markedet, og det er godt. I Venstre går vi ind for, at vi skal styrke sanktionerne, vi skal fastholde presset, og vi skal øge antallet af sanktioner. I øjeblikket prøver Rusland at indføre modgående sanktioner ved at overtage aktiverne fra de virksomheder, som stopper produktionen i Rusland, hvilket vil medføre væsentlige tab for europæiske virksomheder. Carlsberg er f.eks. gået ud af Rusland med et estimeret tab på 20 mia. kr. Vil regeringen forfølge det spor, at de danske virksomheder, der taber aktiver ved, at deres selskaber bliver nationaliseret af den russiske stat, bliver kompenseret med de indefrosne midler? Det skal selvfølgelig ske på EU-plan, men det er vigtigt, at man forfølger det spor, for når der er et aktiv, er der typisk også et passiv i virksomheden, og hvis ikke virksomheden bliver kompenseret på passivside, er der simpelt hen en mindre balance at arbejde med. Ved at forfølge dette spor betaler russerne for de aktiver, de har overtaget, og på den måde kunne man modgå nationalisering af europæiske virksomheders aktiver – det må der være en vis interesse for i EU.

Skatteministeren: Til Ulla Tørnæs: Kommissionen fremlægger i maj 2022 nye prognoser for økonomien. Regeringen har fremlagt prognoser for påvirkningen i dansk økonomi. Prognoserne er ikke en til en bundet op på sanktionerne, for den udvikling har også været i gang før krigen i Ukraine. Sanktionerne spiller en rolle, og lige nu kan vi konstatere, at fødevarerproduktionen i Ukraine udfordrer adgangen til og priserne på fødevarer i hele verden. Derudover er bilindustrien udfordret af ikke at kunne få leveret ledninger og andet fra Ukraine til produktion af bæredygtige biler.

Spørgsmålet om forsyningsikkerhed breder sig også til vores afhængighed af produkter, der produceres i Kina, som også har været udfordret i forbindelse med covid-19. Så hvordan tilvejebringer vi en langsigtet produktion af kritisk infrastruktur og en lang række forbrugsvarer, så vi ikke skal købe det af russerne eller kineserne. Regeringen kigger på det, og jeg tror, man også vil interesse sig meget for det på EU-plan. Vi har hidtil tænkt, at hvis man var økonomisk forbundet, så var sandsynligheden for krig og konflikt mindre. Vi må desværre konstatere, at vores opfattelse bliver skrevet om i disse uger med den adfærd og aggression, som Rusland præsenterer. Og det udfordrer da vores opfattelse af adgang til materialer, mineraler og andre ting, der gør, at man kan producere. Den drøftelse kommer man til at have på EU-plan, tør jeg godt sige.

NOT Vi sender et skriftligt svar på Kim Valentins spørgsmål om kompensation med indefrosne midler.

UDG 8. Rådskonklusioner om EU's strategiske autonomi på det økonomiske og finansielle område i en åben økonomi

– *Drøftelse*

KOM (2021) 0032

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 70)

Punktet udgik.

9. Forberedelse af G20- og IMF-møder 20.-21. april 2022

– *Drøftelse*

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 79)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

10. EU's udviklingsfinansielle arkitektur

– Drøftelse

Rådsmøde 3864 – bilag 1 (samlenotat side 83)

EUU alm. del (21) – bilag 117 (udvalgsmødereferat side 854, senest behandlet i EUU 15/4-21)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Rasmus Nordqvist: Det er lidt stedmoderligt. Regeringens holdning er ikke tilstrækkeligt beskrevet i samlenotatet. Har regeringen forholdt sig konkret til de anbefalinger fra gruppen af vise mennesker, der har undersøgt det? Kan man sende et skriftligt notat til udvalget, hvor regeringen forholder sig til anbefalingerne? I forlængelse af den humanitære krise på grund af Ruslands invasion af Ukraine, som har en stor konsekvens i en række udviklingslande, er det vigtigere, end det har været rigtig længe. Vi er nødt til at sikre finansiering af en udviklingspolitik.

NOT Skatteministeren: Vi sender et notat over.

Anne Sophie Callesen: Jeg ser meget frem til det notat, og til at regeringen i det hele taget vil blive mere tydelig på, hvad man ønsker at bidrage med i den henseende i EU. For vi står i en meget alvorlig situation med stigende fødevarerpriser og med besparelser på bistanden fra en række OECD-lande, herunder desværre også Danmark. Derfor er der behov for, at EU gentænker sin indsats i udviklingslandene.

Ulla Tørnæs: Jeg ser også frem til at få et notat på den udviklingsfinansielle arkitektur, som forhåbentlig vil afspejle, at Danmark presser på for at sikre en mere strømlinet arkitektur, så EU kan handle mere homogent, og så barriererne for de finansielle institutioner – altså EIB (Den Europæiske Investeringsbank) og IBRD (Den Internationale Bank for Genopbygning og Udvikling) – agerer i samspil med de udviklingspolitiske instrumenter. Vi har i øvrigt haft en dansker som medlem af højniveaugruppen, og det kan man roligt læne sig op ad. Det ville være fantastisk, hvis man nåede at få det på plads, inden vi når til genopbygningen af Ukraine, så de forskellige EU-institutioner ikke kommer til at spænde ben for hinanden, men derimod trækker i samme retning i fællesskab. Så vil vi kunne sætte et stærkere fingeraftryk.

11. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

12. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 7. april 2022

EUU alm. del (21) – bilag 412 (kommenteret dagsorden)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Alle punkter forelægges til orientering.

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2018/841 for så vidt angår anvendelsesområdet, forenkling af overholdelsesregler, fastsættelse af medlemsstaternes mål for 2030 og forpligtelse til kollektiv opnåelse af klimaneutralitet senest i 2035 i arealanvendelses-, skovbrugs- og landbrugssektoren og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 for så vidt angår forbedring af overvågning, rapportering, sporing af fremskridt og revision

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0554

Rådsmøde 7/4-22 – bilag 1 (samlenotat side 2)

KOM (2021) 0550 – bilag 2 (materiale fra virtuel høring 27/1-22)

EU-note (20) – E 42 (EU-nyt af 16/7-21 om klar til 55-pakken)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Forslaget blev fremsat i 2021 i Kommissionens Fit for 55-pakke. Forslaget skal sikre skovbrugs- og landbrugssektorens bidrag til den samlede klimaindsats i EU.

Det er yderst positivt, at der foreslås etableret en særskilt landsektorsøjle. En landsektorsøjle vil tillade en mere intelligent regulering af udledninger og optag i landbrugs- og skovbrugssektoren. Det er også positivt, at forslaget lægger op til at styrke kravene til rapportering af udledninger og optag fra skove og jorder.

Forslaget hører under klimaministeren. Vi er fortsat i gang med at analysere forslaget i regeringen.

Kim Valentin: Landbrug & Fødevarer foreslår, at klimaneutralitetsmålet for den fælles landsektor i 2035 primært skal opnås gennem arealer og skovbrug. Hvad mener ministeren om det forslag?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Vi er i gang med at se på forslaget om klima i relation til vores landbrugsaftale. Vi mener, vi har et godt udgangspunkt med landbrugsaftalen i Danmark, og vi er åbne over for alle tiltag. Men vi er nødt til at dykke dybere ned i det for at kunne tage klar stilling til forslaget.

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Bæredygtige kulstofkredsløb

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

KOM (2021) 0800

Rådsmøde 7/4-22 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om meddelelsen. Meddelelsen lægger op til, at der skal udvikles en certificeringsramme, som skal fremme nye forretningsmodeller for CO₂-optag.

Vi ser gerne, at metan og lattergas også inkluderes i certificeringsrammen, da de udgør størstedelen af landbrugets drivhusgasudledninger. Det er samtidig vigtigt, at certificeringsrammen kan spille sammen med nationale målsætninger og tiltag for reduktion af drivhusgasudledninger. Det er også vigtigt, at EU's landbrugspolitik kan bruges til at understøtte konkrete klimatiltag. Formandskabets udkast til rådskonklusioner kan rumme disse pointer, og vi kan fra dansk side støtte rådskonklusionerne.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Markedssituationen for landbrugsvarer

- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
Rådsmøde 7/4-22 – bilag 1 (samlenotat side 19)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Vi oplever den måske største krig i Europa siden anden verdenskrig. Det medfører store konsekvenser for hele Europa. Det gælder også for fødevareresektoren.

Først og fremmest er regeringens hovedfokus at sikre nødhjælp til den ukrainske befolkning og de mange flygtninge efter den brutale russiske invasion. Derudover følger vi nøje fødevarerforsyningen i Danmark. P.t. ser vi store prisstigninger på visse fødevarer, men der er ingen aktuelle problemer med selve fødevarerforsyningen.

Den europæiske fødevareresektor er stærk. Det indre marked er med til at sikre, at EU ikke står til at få problemer med fødevarerforsyningen. Det er derfor ekstremt vigtigt, at Kommissionen håndhæver det indre marked.

Situationen forventes at blive yderligere påvirket af højere priser på handelsgødning, hvor Rusland er en stor producent, og på foder, hvor den manglende korneksport fra Ukraine og Rusland medfører store prisstigninger.

Det er især bekymrende, at der hurtigt kan komme mangel på basisvarer som hvede og majs på markeder i EU's nærområde, der er direkte afhængige af import fra Rusland og Ukraine. Det gælder både for lande i Afrika og Mellemøsten.

Kim Valentin: Fragtruterne er blevet ændret på grund af krigen i Ukraine. Er der et overblik over det, eller er man ved at undersøge det?

Vi er udfordrede på forsynings sikkerheden. Hvad er ministerens holdning til, hvordan vi prøver at klare det?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Vi ser stigende priser på fødevarer og i energisektoren. Kommissionen nævner i sin meddelelse om fødevarerforsynings sikkerhed behovet for at have opmærksomhed på de svagest stillede i EU, da de vil blive ramt først og hårdest. Det er bestemt ikke nemt, men det er også vigtigt at huske, at omkostninger til råvarer trods alt oftest udgør en mindre andel af forbrugerprisen. Det gælder f.eks. mel til brød. Hvedeprisens andel af prisen på et nybagt brød er ca. 5 pct. Så vi skal nok være opmærksomme på, at nogle vil benytte lejligheden til at sætte priserne op.

Det er svært at forudse, hvor langstrakt krigen bliver. Vi håber på en hurtig afslutning, men det ser trist ud i øjeblikket. Vi ved ikke, hvor længe adgangen til Ukraines kornlager vil være blokeret, om de får lejlighed til at så i år, og om de kan høste noget til næste år. Derfor følger vi udviklingen meget tæt. Det er et usikkert marked, og situationen i Ukraine har stor betydning for, hvad vi kan gøre på området. Men på trods af manglende forsyning fra Ukraine er der relativt meget mad. På verdensplan bliver cirka en tredjedel af den producerede mad smidt ud, så der er et kæmpestort potentiale i at bekæmpe madspild. Og hvordan fordeler man det mad? Vi har haft samtaler med FN's

Verdensfødevareprogram (WFP) om, hvilken udfordring de står i. Jeg vil prøve at få WFP's generalsekretær, David Beasley, til at tale for EU's landbrugsministre for at perspektivere, hvad man står i.

NOT Vi skriver et notat om fragtruterne, hvor vi får lejlighed til at dykke ned i det. Jeg har haft indledende samtaler om udfordringerne med forskellige aktører, men ikke på EU-niveau. Vi er nødt til at om-lægge fragtruterne visse steder for at sørge for, at vi får bedre forsyning, al den stund at russerne har okkuperet nogle af de vigtigste havnebyer i Ukraine.

Ulla Tørnæs: Jeg vil give fuld opbakning til ministerens bestræbelser på at få David Beasley til rådsmøde – jeg tror, han kan gøre indtryk på europæiske fødevareministre. Nogle af os hørte ham i FN's Sikkerhedsråd forleden, hvor han på glimrende vis beskrev, hvordan Ukraine tidligere har været fødevareleverandør til verdensmarkedet og nu har ændret status til at stå i køen til at modtage humanitær fødevarehjælp.

4. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Sikring af fødevarerforsyningssikkerhed og styrkelse af fødevarerensystemernes modstandsdygtighed

– *Præsentation fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

KOM (2022) 0133

Rådsmøde 7/4-22 – bilag 1 (samlenotat side 24)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: I meddelelsen beskrives den bekymrende fødevareresituation i Afrika, Mellemøsten og Vestbalkan, som hurtigt kan blive kritisk. Vi må forvente, at den globale fødevarerforsyning vil være udfordret i 2023 og måske årene derefter.

Regeringen mener, at det derfor er vigtigt, at vi holder forsyningskæderne åbne og den fri handel i gang. Vi skal undgå protektionisme og irrationel hamstring af korn og gødning til skade for den globale fødevarerforsyning.

I meddelelsen nævnes de kortsigtede initiativer, som er sat i gang i EU. Det gælder anvendelsen af krisestøtte på 500 mio. euro, dyrkning af brakarealer og støtte til privat oplagring af svinekød.

Ud over de kortsigtede tiltag udstikkes perspektiverne for en indsats på mellemlang sigt. Medlemslandene opfordres til at prioritere investeringer, der reducerer afhængigheden af gas, brændstof og input, såsom pesticider og gødning. Det kan f.eks. være større satsning på biogas eller præcisionslandbrug. Det er her, vi skal fokusere vores indsats, samtidig med at vi holder fokus på at sikre fødevarerforsyningen i verden.

Jeg har tidligere været inde på potentialerne i græsproteiner, og nederlænderne har idéer til at udvide markedet for handelsgødning med husdyrgødning. Disse idéer kan på sigt hjælpe os med at producere mere foder pr. areal og gøre os mere uafhængige af russisk energi og gødning. Det er den vej, vi skal henad.

Vi står i en helt ny situation, hvor vi er nødt til at kunne agere hurtigt og håndtere mange forskellige problemstillinger, men vi vender helt sikkert tilbage til punktet i de kommende måneder.

Kim Valentin: Man vil åbne for, at medlemsstaterne midlertidigt kan få mulighed for at fravige grønne forpligtelser. Hvad mener regeringen om det?

Katarina Ammitzbøll: Ministeren ridser nogle af de store problemstillinger op, som vi står over for med fødevarerknaphed – især af hvede i Nordafrika og Mellemøsten. Den humanitære hjælp er også blevet meget dyrere, og der er virkelig pres på nu. Hvordan ser man i EU på overskudslagrene?

Kunne man bruge denne anledning til at få en hurtigere proces med godkendelse af biologiske alternativer? Det tager ofte 6-7 år at få det godkendt. Og kunne man få skabt ny innovation til at gøre os selv mere selvforsynende af gødning?

Anne Sophie Callesen: Situationen med fødevarerforsyningen til udviklingslandene – især Mellemøsten og Afrika – er ekstremt alvorlig. Hvilke mulige tiltag drøftes i EU i den henseende? Vi står i en situation, hvor importen til de lande bliver svækket som følge af krigen i Ukraine, så jeg håber,

at der ikke alene tænkes i EU's mulighed for i højere grad at være selvforsynende, men også hvordan vi kan understøtte udviklingslandenes mulighed for i højere grad at blive selvproducerende – eventuelt med andre typer af afgrøder, som kan erstatte nogle af dem, de før har importeret.

NOT **Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri:** Til Katarina Ammitzbøll angående fødevarerforsyningssikkerhed: Vi tjekker op på overskudslagrene. Vi har haft dialog med WFP, og deres meddelelse er, at der er mad nok. De er mere bekymrede over fordelingen af den mad, der er, og om folk har økonomi til at købe mad de steder, hvor der er mangel på det.

EU har lagt op til at kunne producere mere hvede, bl.a. ved at dispensere fra brakregler. Der vil primært blive dyrket vinterhvede på disse brakarealer, og det vil blive brugt til at fodre grise, som jo tager noget tid at producere. Efter en krise med lave priser på grise ser vi en situation med stigende priser, og man har oven i det lavet privat oplagring. Så man kan faktisk komme i en situation, hvor man går lidt på kompromis med klimatiltag for at producere vinterhvede til fodring af grise, som ikke skal spises, men oplagres, for at holde priserne oppe. Der kan være noget dysfunktionelt i det, men vi går konstruktivt ind i alle løsninger. Vi vil gerne være med til at producere mere mad, og vi har haft tæt forbindelse med Landbrug & Fødevarer. De siger, at de ikke ser en stor interesse i Danmark for at opdyrke brakarealer. Landmændene kunne måske være interesserede i at lade kvæg afgræsse eller at tage slæt. Vi skal diskutere i vores forligskreds, om vi kan gå videre med det. Det kunne være en mulighed.

Katarina Ammitzbøll efterspørger også hurtigere processer for godkendelse af gødning. Miljøministeren har sat sig i spidsen for at udarbejde hurtigere løsninger en række steder, bl.a. også for slagterier og mejerier, så de f.eks. kan bruge olie i stedet for gas. Vi er på bolden, også hvad angår de biologiske alternativer, som Katarina Ammitzbøll foreslår.

Anne Sophie Callesen nævner et spændende perspektiv om at understøtte nordafrikanske landes mulighed for at blive selvproducerende. Nogle lande i navnlig Nordafrika er tæt på 100 pct. afhængig af hvede fra Ukraine, og det skal man selvfølgelig finde løsninger på. Derfor har vi haft samtaler med WFP om, hvad vi kan gøre. At være mere selvforsynende på nogle fødevarer kan give mening. Der er overvejelser om, hvilke afgrøder der mætter mest i forhold til ressourcebrug. Majsmarker er f.eks. meget ressourcekrævende og mætter meget få munde i forhold til arealforbruget, hvor chiafrø og quinoa kan mætte utrolig meget i forhold til arealforbruget. Og så er det jo grotesk, at der i lande med hungersnød dyrkes tobak. Det er en overvejelse værd, om man skulle omlægge de markarealer til fødevarerproduktion.

Der er meget stor interesse for både at sikre forsyninger til Nordafrika, og også at understøtte en omlægning af deres landbrug. Der er Danmark flot repræsenteret, og vi er relativt set en af de allerstørste donorer til WFP. Det franske formandskab i EU har også stort fokus på samarbejde med Afrika, så det fylder noget. Fra dansk side går vi all in på at hjælpe her. Det er vigtigt, at vi står sammen i EU, at vi holder hinanden oppe på at holde frihandlen åben, samtidig med at vi hjælper vores egne landmænd med at producere så mange fødevarer som muligt. Der er dog grund til at være skeptisk over for at oplagre svinekød for at holde en pris oppe, som i øvrigt i forvejen er oppe. Men vi kommer til at have et meget tæt forløb med Landbrug & Fødevarer og med partierne i vores aftalekreds, så vi gør det rigtige.

Ulla Tørnæs: Kommissionen har præsenteret støttepakken på 500 mio. euro. Hvilke overvejelser gør den danske regering sig om udmøntningen af den hjælpepakke? Det, Kommissionen lægger op til med den delegerede retsakt, er ikke uproblematisk. Jeg har hæftet mig ved, at regeringen problematiserer behovet for national medfinansiering, og det er vi enige i.

Christoffer Aagaard Melson: Situationen er ekstremt alvorlig, ikke kun på grund af situationen i Ukraine. Fra Ukraine kommer vi til at mangle 25 mio. ton hvede, men i hele resten af verden kommer der også til at være mindre fødevareproduktion på grund af stigende priser på gødning og diesel, så jeg frygter, at vi står over for en meget stor katastrofe i store dele af verden. Selv om der samlet set er mad nok, er de fleste mennesker afhængige af at kunne købe deres mad. Og hvis vi køber op for at sende til de hårdest ramte steder, vil fødevarerpriserne visse steder stige i en grad, så mange ikke har råd til at købe mad. Vi skal passe på og gøre det fornuftigt. En del af løsningen er at sikre, at den globale fødevareproduktion ikke falder alt for meget. Hvordan ser ministeren EU's fødevareproduktion det kommende år? Forventer man, at den vil komme til at stige eller falde på baggrund af gødnings- og dieselpriiser? Hvilke initiativer tager ministeren med til EU, så vi i EU ikke bidrager til at gøre situationen værre? Forhåbentlig kan EU bidrage til at gøre situationen bedre ved at sørge for, at vi kan producere fødevarer til fornuftige priser, som kan komme ud på verdensmarkedet, så vi ikke bliver nødt til at tage mad ud af munden på folk i de fattige lande?

Er der nogen initiativer, der gør, at vi i Danmark kan bidrage mere, så vores dygtige landmænd forhåbentlig kan være med til at redde liv i resten af verden? Vi er jo et af de bedste lande i verden at dyrke landbrug i, så i en situation, der kommer til at koste rigtig mange menneskeliv, har vi en forpligtelse til at bidrage med det, vi kan.

Katarina Ammitzbøll: Ministeren siger, at WFP melder, at der er mad nok, og jeg har hørt udviklingsministeren sige det samme. Men WFP skriver til mig: Vi forstår ikke, hvad man mener, når man siger, der er mad nok. Der er måske fødevarer nok i verden, men ikke de rigtige steder, og de kommer ikke frem. Der er ekstrem sult som aldrig før – det ved regeringen også godt. Vi har talt med dem om maddonationer til Ukraine.

Der er 5 kategorier af sultende, og normalt giver man til niveau 3-5. Men WFP skriver, at de oplever, at de må prioritere så hårdt nu, at de kun kan give mad til niveau 4 og 5. Det betyder, at niveau 3-gruppen bliver mere og mere sultne og risikerer at ryge over i niveau 5. Så WFP skal hele tiden redde frem for også at forebygge, og samtidig stiger deres udgifter kraftigt hver måned. Og det er ikke kun Sahel, det er hele Nordafrika. Libanon har fødevarer nok til 1 måned. Om lidt er der ramadan. Egypten er ved at brænde sammen. Vi har set revolutioner før. Så jeg håber meget, at man i EU-sammenhæng vil tage det rigtig seriøst og se de røde lamper, der blinker. Hvem skal gøre noget, hvis ikke det internationale samfund gør det?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg har holdt møde med WFP's nordiske chef, Anne Poulsen, og det er på baggrund af det møde, jeg refererer WFP's perspektiv. Jeg vil meget gerne se den mail, Katarina Ammitzbøll har fra WFP. Vi ønsker at have så tæt en dialog med dem som overhovedet muligt, så hvis noget af det, vi siger, ikke er synkront med deres oplevelse, skal vi selvfølgelig have det stoppet og komme med et mere præcist budskab. Men når der er en krise som denne, hvor ressourcer er knappe, er der også nogle gange lobbyister, der bruger det til at fremme en dagsorden, som egentlig handler om noget andet, men som rimer på det. Det er ikke,

fordi vi ikke vil være med til at sørge for at agere i Europa, så vi kan bidrage bedst muligt. Vi må håbe, at vi forhåbentlig kan komme til at producere mere, for der mangler, men det er udfordret af omstændighederne.

NOT Ulla Tørnæs spørger til støttepakken. Den er blevet vedtaget, og nu er man i gang med at undersøge, hvordan vi udmønter det. Det vigtige for os er først og fremmest at inddrage partierne i, hvordan vi gør det klogest og så enkelt som muligt inden for rammerne. På dansk niveau er det et relativt lille beløb, der er til rådighed, og de penge bliver taget fra den øvrige landbrugsstøtte, så det er jo lidt at fodre hunden med sin egen hale. Det er vigtigt at gøre det så simpelt som muligt, så vi ikke ender med en masse tab på grund af dødvægt. Der findes en oversigt over, hvad man kan bruge krisepakken til, som jeg oversender.

Til Christoffer Aagaard Melson: Det er en enormt ulykkelig situation, at vi på den ene side har behov for mere fødevarerproduktion, og på den anden side har vi nogle rammevilkår for landbruget, der gør dem virkelig ilde stedt. Bare brændstofpriserne gør jo, at businesscasen i at dyrke sin jord bliver udfordret, og det er også svært at få fat i gødning. Vi skal undersøge, om vi kan få godkendt alternativer hurtigere, og vi er åbne over for at undersøge, om man også kan gøre andet anderledes, for vi er nødt til at bruge situationen til at tænke ud af boksen.

En krig og en krise som denne er jo dybt ulykkelig, og vi ville alle ønske, at vi kunne undgå det. Men når nu situationen er der, kan det tvinge os selv til at skabe innovation. På rådsmødet slog vi fra dansk side et slag for at sætte yderligere turbo på sådan noget som græsprotein, hvor vi kan blive uafhængige af nogle af de foderstoffer, vi plejer at importere fra Rusland og Ukraine. Hvis man raffinerer græsset, kan enkeltmavede dyr spise græs og ikke kun køer. Det har vi sat turbo på med vores landbrugsaftale, men andre steder i EU er ikke så langt som os, og det ville være klogt at satse på at producere vores eget foder på en mere bæredygtig måde. Da vi startede med at udforme landbrugsaftalen, var det fortrinsvis for at undgå sojaimport, der medfører skovrydning i Sydamerika, men vi kan også undgå import af foderstoffer fra Ukraine og Rusland.

Vi skal også overveje at ændre mindset, så vi på sigt kommer til at spise lidt mere plantebaseret og lidt mindre kød. Det er godt for forebyggelse af kræft, diabetes, hjerte-kar-sygdomme, gigt, det er godt for klimaet, og det trækker mindre på knappe ressourcer. Vi kan mætte flere munde ved at spise den type mad, og vi kan bruge denne situation til at lave den omvæltning. Det samme gælder indsatsen for at undgå madspild. En gennemsnitlig dansker smider mad ud svarende til 60 aftensmåltider a 700 g om året. Det er alligevel noget.

Høstudsigterne i EU er sådan set positive, og vi skal sikre fortsat samhandel med Ukraine, som skal bruge såsæd. Det er enormt vigtigt, at de får sået nu.

Katarina Ammitzbøll: Jeg kender til ministerens oprigtighed i disse problemstillinger. Vi går begge meget op i at sikre en stabil verden. Jeg kan sagtens oversende den information fra WFP, for det kan sikkert være et spørgsmål om opfattelse.

Nogle af os var i Paris i sidste uge og havde møder med franskmændene, som traditionelt har en stor tilstedeværelse i Mellempøsten, Nordafrika og Sahel. De var også dybt bekymrede og oplyste os om, hvor alvorlig situationen er i netop de lande nu. Så jeg er helt sikker på, at det kommer højt

på dagsordenen. På den korte bane er der en akut krise, som er ved at udvikle sig i Mellemøsten. Den krise er alvorlig, og vi kan få et ekstra stort migrationspres derfra.

Ministeren har helt ret i, at kampen mod madspild er et godt håndtag, som vi alle sammen kan hjælpe med – vi har så højt madspild i den vestlige verden og især i Danmark.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Tak til Katarina Ammitzbøll for stærkt engagement i denne vigtige dagsorden. Vi har heldigvis en stærk tradition i Danmark. Vi har også Ulla Tørnæs siddende som tidligere minister på området. Vi har en særlig forpligtelse i Danmark, fordi vi kan det her, vi donerer mange penge, og vi er i stand til at tænke innovativt – også når vi bliver presset. Hvor andre måske kan forfalde til at vende tilbage til gammeldags metoder, er det typisk dansk at sige, at der må være en mulighed i problemet og prøve at tænke ud af boksen. Jeg er glad for det, Katarina Ammitzbøll siger om madspildsdagsordenen, som jo bare er ét eksempel blandt mange, hvor man midt i en krisetid har mulighed for at sætte turbo på klima- og miljødagsordenen. Det er de samme ting, vi skal gøre for at mætte flere munde, undgå hungersnød og holde priserne nede. Jeg er klar over, at det kan virke enormt provokerende, hvis man kommer som forandringsagent over for de folk, der ikke ved, hvordan de skal få råd til næste måltid mad. Folk er pressede, og det skal vi tage alvorligt, og vi skal sørge for, at der er mad nok. Der kan EU spille en stor rolle.

Christoffer Aagaard Melson: Jeg er enig i meget af det, ministeren siger, men mange af de tiltag har effekt på den lange bane, så jeg vil opfordre ministeren til at lægge hovedet i blød for også at tage nogle forslag med til EU om, hvordan vi på den helt korte bane kan øge produktionen – eller i hvert fald fastholde den. For landbruget i hele verden er jo presset af høje priser på diesel og kunstgødning, så det ville være en tragedie, hvis produktionen faldt oven i den mangelsituation, der er opstået på grund af Ukraine.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg er fuldstændig enig, og vi gør vores yderste for at finde løsninger på, hvordan vi kan gøre os uafhængige af russisk gas, og på det voldsomme pres på energipriserne – kan vi f.eks. sætte turbo på nogle af alternativerne? Danskerne skal også overveje, hvad man selv kan gøre, så ressourcerne kan bruges, hvor det virkelig er nødvendigt. Der er f.eks. mere brug for diesel til at så og høste i landbruget end til at køre voldsomt hurtigt på motorvejen.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3862 (uddannelse, ungdom, kultur og sport) den 4. - 5. april 2022
EUU alm. del (21) – bilag 412 (kommenteret dagsorden)

Alle punkter blev forelagt til orientering.

5. Rådshenstilling om unge volontørers mobilitet i Den Europæiske Union

– Vedtagelse

KOM (2022) 0015

Rådsmøde 3862 – bilag 2 (samlenotat side 2)

Børne- og undervisningsministeren: Rådshenstillingen er en opdatering af en tidligere vedtaget rådshenstilling fra 2008 om det samme, men udviklingen på en række områder – ikke mindst erfaringerne fra situationen under covid-19 – nødvendiggør en opdatering.

Formålet med henstillingen er forsat at fremme tværnationalt frivilligt arbejde i og uden for Europa, men adresserer nu også et behov for politiske retningslinjer for at øge inklusiviteten, kvaliteten, anerkendelsen og bæredygtigheden af tværnationalt frivilligt arbejde blandt unge. Derudover tilskynder henstillingerne til gensidig læring og netværkssamarbejde i forbindelse med tværnationale volontøraktiviteter blandt unge. Nem adgang til information om nationale retlige og administrative regler for frivilligt arbejde er en forudsætning for at lette unges deltagelse i tværnationale aktiviteter og er én af de barrierer, som medlemslandene opfordres til at lette.

Regeringen værdsætter, at det frivillige arbejde i høj grad bidrager til unges udvikling og støtter den øgede opmærksomhed på, at unge med færre muligheder også får mulighed for at deltage i tværnationale aktiviteter. Regeringen lægger derudover vægt på de tværnationale aktiviteter betydning for at skabe sammenhængskraft i Europa – ikke kun i EU. Regeringen støtter vedtagelsen af rådshenstillingen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Rådskonklusioner om at fremme engagement blandt unge som forandringsfacilitatorer med henblik på at beskytte miljøet

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3862 – bilag 2 (samlenotat side 5)

Børne- og undervisningsministeren: Formålet med konklusionerne er at styrke og støtte unges engagement i miljøbeskyttelse gennem udvikling af understøttende strukturer omkring unge og ungdomsarbejde. Det slås fast i konklusionerne, at i EU skal alle unge have adgang til evidensbaseret viden, så de kan tage stilling til og styrke deres kritiske stillingtagen på miljøområdet.

I Danmark har vi oplevet unge, der netop har engageret sig i klimaspørgsmålet, og regeringen værdsætter de unges engagement og søger at inddrage unge og deres holdninger på forskellige måder i den grønne politikudvikling.

Regeringen er samtidig opmærksom på, at fremtidens unge udvikler de nødvendige kompetencer til et grønt arbejdsmarked gennem både formel, ikkeformel og uformel uddannelse og anerkender civilsamfundets betydning i denne sammenhæng. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

7. Unge europæiske volontørers mobilitet: At forbinde nationale og transnationale erfaringer med henblik på at gøre europæisk medborgerskab til virkelighed

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3862 – bilag 2 (samlenotat side 8)

Børne- og undervisningsministeren: Det seneste årti har der været en stigende interesse fra unge til at deltage i mobilitetsaktiviteter, og samtidig ser vi, at mulighederne for frivilligt arbejde og solidaritetsaktiviteter varierer meget mellem medlemslandene. Set i lyset af de mange flygtninge i EU fra Ukraine må det forventes, at flere unge ønsker at deltage i frivillige, humanitære og solidaritetsaktiviteter for at hjælpe flygtninge.

Regeringen vil i drøftelsen lægge vægt på betydningen af unges mobilitet for deres udvikling af engagement og aktivt medborgerskab samt vigtigheden af de europæiske mobilitets- og solidaritetsprogrammer som ramme for dette. I forhold til de mange flygtninge i Europa vil regeringen derudover pege på programmernes mulighed for at have fokus på ungdomsarbejde blandt de unge flygtninge for at fremme de europæiske værdier om fred og demokrati.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

8. Rådskonklusioner om styrkelse af interkulturel dialog gennem kunstneres og kulturfagfolks mobilitet og gennem flersprogethed i den digitale tidsalder

– *Vedtagelse*

Rådsmøde 3862 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Kulturministeren: Formandskabet har lagt op til, at medlemslandene har fokus på at styrke kulturudvekslingen på tværs af landene – konkret ved at forbedre informationsindsatsen om kulturaktørers muligheder for at tage ophold i andre lande og ved at øge opmærksomheden om oversættelse og digitale oversættelsesværktøjer, der kan være med til at mindske sprogbarriererne.

Fra dansk side har vi arbejdet for fleksibilitet i teksten, så det afspejles, at informationsindsatsen tilrettelægges, så den passer ind i en national kontekst. F.eks. yder Slots- og Kulturstyrelsen allerede rådgivning til danske kunstnere, der vil tage ophold og virke i et andet land, og styrelsen giver også gode råd til udenlandske kunstnere, der vil på arbejdsbesøg i Danmark.

Konklusionsudkastet sender et vigtigt budskab om at have fokus på at bevare den sproglige mangfoldighed i Europa, som hænger uløseligt sammen med Europas kulturelle diversitet. Regeringen kan på den baggrund tilslutte sig det foreliggende udkast.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

9. Rådskonklusioner om opbygning af en europæisk strategi for det industrielle kulturelle og kreative økosystem

– Vedtagelse

Rådsmøde 3862 – bilag 1 (samlenotat side 6)

Kulturministeren: Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner, der lægger op til, at EU-landene samarbejder om en strategi, der skal ruste kultur- og medieaktørerne i Europa til bedre at udnytte fordelene i det indre marked og deltage i den globale konkurrence.

Medlemslandene tilskyndes bl.a. til at arbejde tættere sammen og udveksle gode idéer og erfaringer om, hvordan vi kan styrke vores kultur- og medieaktører, bl.a. ved at se på de muligheder, der ligger i direktivet om audiovisuelle medietjenester. Man kan f.eks. gøre europæisk indhold mere tilgængeligt på nettet og overveje fordelene ved den mulighed, som direktivet giver, for at bede om et finansieringsbidrag til udvikling af europæisk indhold.

Selve strategien foreslås at bestå af indsatsområder, der f.eks. har fokus på bedre information om støttemuligheder, udvikling af kompetencer, viden om forvaltning af ophavsrettigheder, markedsføring af europæisk indhold internationalt og inddragelse af den grønne omstilling.

Bag formandskabets initiativ ligger en analyse, der peger på, at der i Europa er behov for at gøre noget aktivt for at sikre de kulturelle og kreative sektorer, deres viden og aktiver – ellers kan vi ikke regne med, at vi fremover har adgang til et varieret kultur- og medieudbud i Europa. Blandt årsagerne til denne situation peger rådskonklusionsudkastet bl.a. på covid-19, som har haft alvorlige følger for kultursektoren, men også på det stigende internationale pres fra techgiganter og andre store globale aktører på markedet for digitale tjenester.

Regeringen deler bekymringen over de udfordringer, som vores kultur- og medieaktører står over for. Kulturel diversitet og mediepluralisme er tæt forbundet med vores demokratier og værdier i Europa – og den demokratiske samtale. Dele af den foreslåede strategi ligger i god forlængelse af regeringens medieudspil – bl.a. initiativerne, der skal styrke dansk indhold og sikre, at det er tilgængeligt på digitale platforme. Regeringen kan støtte det foreliggende konklusionsudkast – og ud over at bakke op om udkastet fra dansk side fortsætter de bilaterale drøftelser med ministerkolleger om, hvordan vi fra EU's side kan sætte ind over for techgiganterne.

Kim Valentin: Der er nogle gode tanker om, hvordan man kan udvikle sig på områder som det digitale og det grønne samt færdigheder og efteruddannelse. Der blev ansøgt om midler gennem genopretningsfonden, og Danmark har lagt en plan, men kulturen er faktisk ikke nævnt i den plan. Det kan jeg i og for sig godt forstå, hvis det bare handler om at skaffe penge til det grønne og det digitale, men når pengene er kommet, må vi jo forlange, at de fordeles til kulturen, for det er jo en vigtig del af samfundet. Hvilke planer har regeringen for det kulturelle område i lyset af denne dagsorden og i lyset af den pæne milliardsum, vi er blevet tildelt?

I kraft af mit virke som formand for Liberalt Oplysnings Forbund (LOF) vil jeg sige, at folkeoplysning burde stå på hver anden linje i rådskonklusionerne. Hvad synes ministeren om folkeoplysningens

rolle i at få efteruddannelse og det digitale ud til alle generationer eller f.eks. den grønne dagsorden fra højbord til spisebord. Passer det ind i denne sag, og vil ministeren inkorporere det i planen?

Kulturministeren: Den danske linje i EU's genopretningsplan har en ambitiøs grøn profil og lægger op til en digital genstart af dansk økonomi. Jeg er ikke i tvivl om, at det er det rigtige snit. Indsatsen vil gavne hele samfundet, herunder kulturen. Jeg er glad for, at der er bred opbakning til det i Folketinget. Der er rigtig mange jobs i turisme, kultur og kunst, og derfor er det selvfølgelig også en del af at få gang i økonomien. Af de nordiske lande er Danmark det, der har udbetalt allerflest støtte kroner til kulturen i forbindelse med covid-19.

Det franske formandskab taler ikke meget om folkeoplysning, men jeg er enig i vigtigheden af det.

Kim Valentin: Det er rigtigt, at kulturen har modtaget mange penge under covid-19 for at understøtte forskellige aktiviteter, hvilket jeg tror der er stor tilfredshed med, men vi må huske på, at en betydelig del af de midler er lånte og skal betales tilbage.

Der er indgået en rigtig god aftale om folkeoplysning, og det vil jeg gerne anerkende. Det undrer mig ikke, at det franske formandskab ikke taler om folkeoplysning, for det er der simpelt hen ikke tradition for i Frankrig, hvor staten styrer det meste af det. Men vi skal styrke folkeoplysningen i denne sammenhæng, og vi har noget at byde ind med. Folkeoplysning er civilsamfundets svar på den uformelle læring, som vi kan bringe i spil i forbindelse med den grønne dagsorden.

Vi kan jo sagtens sidde og tage stilling til det på Borgen, men hvis det virkelig skal batte, må nogen bære det ind i foreningerne og husholdningerne osv. Hvem skal det være? Nok ikke staten. Her skal folkeoplysningen deltage i samarbejdet, for der er helt åbenlyse muligheder for, at Danmark kan gøre det hurtigere end Frankrig, som er meget centralistiske hvad angår den slags opgaver. Derfor tror jeg ministeren vil gøre sig godt i at tænke folkeoplysning ind i denne sag.

Kulturministeren: Det er en stor styrke, at vi har et stærkt civilsamfund og en stærk tradition for folkeoplysning. I denne sag har vi forsøgt at få formuleringerne til at være lidt brede, så der er plads til at gøre det på den måde, vi nu engang har tradition for. I en dansk kontekst er det selvfølgelig helt centralt at tænke folkeoplysning.

UDG 10. Fremme af borgernes, især unges, adgang til og deltagelse i kultur, der udbydes i EU

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3862 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Punktet udgik.

11. Rådskonklusioner om sport og fysisk aktivitet som en lovende løftestang for adfærdsændring til fordel for en bæredygtig udvikling

– Vedtagelse

Rådsmøde 3862 – bilag 1 (samlenotat side 13)

Kulturministeren: Formandskabet har ønsket at sætte fokus på bevidstheden om det klimaaftryk, som udøvelse af sport og fysisk aktivitet kan have, så der kan arbejdes for en mere grøn afvikling og udøvelse af sport. Der opfordres til, at man ved en række tiltag forsøger at begrænse den negative klimamæssige konsekvens af alle sportsgrene – fra amatør- til eliteniveau.

Konklusionsudkastet inviterer medlemsstaterne, Kommissionen og idrætsbevægelsen til at forsøge at udbyde grøn transport til og fra sportsarrangementer, stille krav til bæredygtigheden, når der tildeles sportsarrangementer, samt promovere EU-fonde, der støtter bæredygtighedstiltag.

Regeringen kan tilslutte sig rådskonklusionsudkastet, som vurderes at kunne skabe merværdi på europæisk plan med hensyn til at sætte fokus på at dyrke bæredygtig sport, der tilskynder til grøn omstilling i samfundet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

12. Fremme af EU's værdier gennem idrætten og dens organisering

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3862 – bilag 1 (samlenotat side 17)

Kulturministeren: Drøftelsen skal ske på baggrund af sportssektorens hastige udvikling, der bl.a. medfører nye aktører og forventninger fra civilsamfundet. Dertil har situationen i Ukraine aktualiseret en drøftelse om, hvordan vi fremmer og forsvare vores grundlæggende værdier i forskellige sektorer, herunder i sporten.

Regeringen finder det relevant at diskutere, hvordan EU's grundlæggende værdier kan spille en rolle i sporten og dens strukturer. Vi har i EU fælles udfordringer, der går på tværs af grænserne og som bedst besvares med udgangspunkt i vores grundlæggende værdier om f.eks. åbenhed, demokrati og menneskerettigheder. Det gælder ikke mindst sportswashingdagsordenen, som regeringen tog initiativ til at adressere på sidste rådsmøde i november 2021. Det førte til, at der blev skabt større synlighed om problemet, ved at et overvældende flertal af EU-lande underskrev en erklæring om mere demokratiske og gennemsigtige beslutningsprocesser i de internationale idrætsforbund.

Jeg forventer, at vi fra dansk side vil deltage i debatten med udgangspunkt i de konkrete erfaringer med at fremme sportswashingdagsordenen. På den måde kan vi være med til at fastholde fokus på sportswashing og følge op på nævnte erklæring med udgangspunkt i vores grundlæggende værdier.

Søren Søndergaard: Det er rigtig godt, at spørgsmålet om sportens anvendelse til at blåstempe eller sportswashe ikkedemokratiske regimer tages op. Jeg kan forstå, at Qatars sportsminister, Salah bin Ghanim Al Ali, er meget fortørnet over, at kritikken fortsætter. Jeg synes, vi skal hjælpe til at gøre ham endnu mere fortørnet, så jeg håber, det vil blive taget op på mødet, og at man fremfor alt planlægger, hvad man gør. Hvilke kanaler eksisterer der, hvis der sker overgreb under verdensmesterskaberne?

Vi har jo set overgreb fra regiments side, f.eks. på journalister, som er blevet tilbageholdt og har fået frataget deres udstyr. Der kommer mange mennesker til Qatar, og der kan opstå rigtig mange problemer, hvis regimet viser sit sande ansigt. I sådanne tilfælde skal der være foranstaltninger, så man kan reagere lynhurtigt. DBU og de andre sportsorganisationer har allerede taget initiativ, og jeg håber, der også bliver taget et politiske initiativ, så man kan slå benhårdt og hurtigt ned, hvis der sker uacceptable ting under mesterskaberne.

Anne Sophie Callesen: Erklæringen er underskrevet af et overvældende flertal af EU-lande, men hvad forventer ministeren, at det vil føre til med henblik på forskellige værtskaber? Hvad med Rusland og erklæringen om udelukkelse? Vil den tidligere erklæring fra november have betydning for Ruslands mulighed for at byde ind på værtskaber eller generelt bare muligheden for at bruge sportsbegivenheder til sportswashing? Hvad vil regeringen gøre for at sikre dette? Hvilke begivenheder vil Rusland være udelukket fra?

Kulturministeren: Til Søren Søndergaard: Jeg er enig i betragtningerne om sportswashing. Vi skal have boret ud, hvilke kanaler der er under VM.

NOT Til Anne Sophie Callesen: I min tale henviste jeg til to forskellige erklæringer. Den ene blev skrevet med dansk pen, og den tog jeg med til Bruxelles i efteråret efter at have haft den i Nordisk Ministerråd med bred opbakning. I Bruxelles fik jeg rigtig mange europæiske lande – inklusive nogle store sportsnationer – til at skrive under på den. Den handlede ikke konkret om Qatar, men tog selvfølgelig afsæt i den aktuelle situation. Vi sagde meget tydeligt, at sportsbegivenheder og slutrunder i fremtiden skal tildeles på en mere transparent, åben og demokratisk facon med blik for menneskerettighederne, men erklæringen er ikke en løftestang til at kunne gøre noget anderledes i den slutrunde, der allerede er tildelt. Den er heller ikke konkret møntet på Rusland, da den blev skrevet før invasionen af Ukraine.

Den 8. marts 2022 var der så opbakning fra både EU og andre lande til en erklæring om udelukkelse af Rusland og Belarus fra sport. Denne erklæring adresserer en lang række forhold, f.eks. hvorvidt de skal kunne deltage i de sportsbegivenheder, der foregår lige nu, hvilket man opfordrer til, at de ikke skal. Derudover handler det om, hvordan man kan hjælpe sportsudøvere med at komme ud af deres kontrakter, hvis de p.t. spiller i Rusland. Vi adresserer også, hvorvidt de skal have lov at byde på kommende slutrunder osv. Vi kan sagtens sende erklæringerne over, hvis der er interesse i det.

Anne Sophie Callesen: Det var meget oplysende, og det ville være godt at få de to erklæringer oversendt.

13. Tiltag på kulturområdet til fordel for Ukraine

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3862 – bilag 4 (supplerende samlenotat)

Kulturministeren: Det franske formandskab har for få dage siden besluttet at erstatte en oprindelig planlagt politisk drøftelse med en erfaringsudveksling om, hvad der i de enkelte lande er gjort på kulturområdet til fordel for Ukraine.

Formålet er, at vi kan udveksle erfaringer og inspirere hinanden, med hensyn til hvordan vi fra EU-landene kan understøtte de ukrainske kulturaktører gennem kulturtiltag. Jeg støtter fuldt ud, at vi på rådsmødet får mulighed for at gøre status over kulturindsatsen til fordel for Ukraine på bagkant af EU-kulturministererklæringen om solidaritet med Ukraine fra begyndelsen af marts.

Jeg forventer, at vi fra dansk side orienterer om de initiativer, der allerede er taget for at bidrage til, at ukrainske kunstnere og borgere, som opholder sig i Danmark, kan være en del af kultur- og fritidslivet.

Det drejer sig bl.a. det stormøde, som jeg afholdt den 9. marts 2022 med mere end 40 repræsentanter for det brede kultur-, idræts- og foreningsliv. Formålet var at opfordre organisationerne til at gå i dialog med hinanden og lade sig inspirere af hinanden og være med til at sikre kulturoplevelser og fritidsaktiviteter for ukrainske flygtninge i Danmark. Vi fik på mødet præsenteret tiltag, der allerede var i fuld gang, og hvad der var på tegnebrættet, og jeg kunne fra alle deltagere fornemme en stor imødekommenhed over for at støtte og inddrage de herboende ukrainere.

Formandskabet har også stillet spørgsmålet om, hvilken rolle EU kan have i forhold til at fortsætte erfaringsudvekslingen og videndelingen om tiltag over for ukrainske borgere og kulturaktører. Vi fra dansk side bl.a. bakke op om, at der etableres et samlet overblik og inspiration med hensyn til de mange initiativer, der er i gang i de enkelte lande. Og så vil vi lytte opmærksomt til Kommissionens bud på, hvilke muligheder der er i EU-programmer for at støtte kulturprojekter, der involverer ukrainske aktører.

Søren Søndergaard: Det er et godt initiativ. Man kan dårligt forestille sig at afholde mødet uden at diskutere dette emne. Der er lagt op til en udveksling af erfaringer, og kulturministeren har gjort mange gode ting i Danmark. Ros for det. Initiativet til mødet med kulturens organisationer og andre meldinger var rigtig gode. Nogle meldinger fortjener dog en eftertanke, f.eks. den om understøttelse af boykot af stort set al russisk kunst, kultur og kunstnere. Måske var det den rigtig melding i øjeblikket, men i lyset af den nuværende udvikling i Rusland, hvor der er kamp mellem forskellige strømninger, skal vi passe på ikke at havne i en situation som i 1992, hvor sanktionerne mod Jugoslavien ramte oppositionsbladet Vreme. Det resulterede i, at jugoslaverne ikke længere kunne købe bladet og få objektive informationer om, hvad der skete i Jugoslavien. Derfor er det vigtigt at have en nuanceret holdning og understøtte de kunstnere og kulturelle udtryk, som protesterer mod krigen, og at vores boykot rammer dem, der støtter Putindiktaturet og invasionen.

Fribyordningen er taget af internationale kunstnere, journalister og forfatterorganisationer for en del år tilbage og går ud på, at byer melder sig til at huse kunstnere og forfattere, som derved kan få et

helle til at arbejde. Bl.a. København har tilsluttet sig, og man opfordrer flere byer til det samme. Det ville være fuldstændig oplagt, at alle byer af en vis størrelse stillede sig til rådighed for et sådant initiativ, og når nu det er et forum, hvor man udveksler erfaringer, kunne ministeren jo passende nævne det. Hvis man mangler oplysninger, er Slots- og Kulturstyrelsen selv med i det sammen med PEN og en række andre, så det ligger ikke fjernt fra ministerens bord.

Kulturministeren: Jeg deler nærmest fra ende til anden Søren Søndergaard grundlæggende betragtninger om, hvad vi skal gøre med hensyn til russisk boykot. Både den første og den hundredende dag i en invasion er det rigtigt at sige, at vores officielle kulturinstitutioner ikke skal samarbejde med det officielle Rusland. Det er den instruks, jeg har givet. Under dette er der dog en underskov af fra gang til gang-vurderinger af situationens udvikling, og den diskussion foregår allerede på vores kulturinstitutioner i dag. Jeg tager som kulturminister ikke de beslutninger, det er kun for de officielle statslige samarbejder.

Vi skal have blik for, hvordan vi støtter de pågældende kunstnere. Forleden besøgte jeg Holstebro Dansekompagni og var dybt rørt over at se, at de havde optaget ukrainske dansere. Vi har kræfter derude, som af eget initiativ lynhurtigt ser, hvad der er af muligheder og åbner deres kreative fællesskaber for nogle, som har brug for det, og det er meget, meget stærkt. Det understreger bare, at kunsten og kulturen kan noget særligt.

14. Eventuelt

Ministrene havde ingen bemærkninger til dette punkt.

15. Siden sidst

International støtteerklæring af 8. marts 2022

Kulturministeren: Der er også på idrætsområdet udgået en ministererklæring i lyset af Ukraine-situationen, hvor Danmark sammen med 36 andre lande har skrevet under på en international støtteerklæring fra 8. marts om sportslig udelukkelse af Rusland og Belarus.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 4. Forslag om ændring af forordning (EU) 1303/2013 og forordning (EU) 223/2014 vedrørende forøget præfinansiering fra REACT EU midler

– *Generel indstilling*

KOM (2022) 0145

KOM (2022) 0145 – bilag 2 (revideret samlenotat)

EUU alm. del (21) – bilag 412 (kommenteret dagsorden)

Kulturministeren: Jeg vil på vegne af udenrigsministeren forelægge Kommissionens forslag vedrørende tilførsel af øget likviditet fra REACT EU-programmet til de EU-lande, der har modtaget flest flygtninge fra Ukraine. Jeg forelægger forslaget til orientering.

Som følge af det russiske overgreb mod Ukraine står vi midt i en omfattende humanitær krise. Krisen tvinger os til at handle meget hurtigt. Det gælder også i forhold til at yde støtte til de frontlinjelande, der i disse uger og dage gør en helt ekstraordinær og beundringsværdig indsats for at tage imod det historisk store antal flygtninge fra krigen i Ukraine.

Forslaget blev fremsat onsdag den 23. marts 2022. Der kom en tilføjelse til forslaget så sent som i går, og formandskabet sigter på, at Rådets holdning til forslaget kan blive fastlagt allerede i næste uge. Det var på den baggrund, vi i går oversendte et opdateret samlenotat. Der er med andre ord tale om en ekstremt hastende sag, og jeg må derfor på vegne af udenrigsministeren bede om udvalgets forståelse for, at det desværre ikke har været muligt at overholde de normale tidsfrister for oversendelse af dokumenter i denne sag.

Kommissionens forslag bygger på det eksisterende REACT-EU-program, der tager sigte på bistand til genopretningen af europæisk økonomi efter covid-19-krisen. Programmet er tidsbegrænset fra 2021 til og med 2023. Der kan under programmet ydes støtte til investeringsprojekter, som øger krisehåndteringskapaciteten og bidrager til en grøn, digital og modstandsdygtig genopretning af økonomien.

Forslaget indeholder tre elementer:

Første element

Kommissionen foreslår at øge den såkaldte præfinansieringsrate under REACT EU-programmet fra 11 til 45 pct. for de lande, der i perioden 24. februar til 23. marts 2022 har modtaget flere flygtninge fra Ukraine end svarende til 1 pct. af deres egen befolkning. Ved præfinansieringsraten forstås forudbetaling af en del af et lands strukturfondsmidler, hvor resten af midlerne udbetales efterfølgende som refusion for konkrete, afholdte udgifter.

Den del af forslaget omfatter især Polen, der alene har modtaget mere end 2,3 mio. flygtninge. Men også Slovakiet, Ungarn, Rumænien, Tjekkiet, Østrig, Bulgarien, Litauen og Estland, der alle har taget imod et stort antal flygtninge. Med undtagelse af Østrig hører de vigtigste flugtlande til de økonomisk svagere lande i EU, som derfor naturligt har et særligt behov for, at vi hjælper dem, hvor det er muligt.

Den kraftigt forøgede præfinansieringsrate skal gøre det muligt for de berørte lande at gennemføre deres planlagte aktiviteter under REACT EU, uden at det trækker likviditet fra andre, vigtige indsatser som modtagelse af flygtninge fra Ukraine.

Andet element

Kommission foreslår at øge præfinansieringsraten under REACT EU for de øvrige 18 EU-lande – herunder Danmark – fra hidtil 11 pct. til 15 pct. Det er med andre ord en meget mere begrænset forøgelse på kun 4 procentpoint modsat forøgelse på 34 procentpoint, som er målrettet de hårdest ramte medlemslande.

De 18 medlemslande, der er omfattet af den begrænsede forøgelse, har modtaget væsentlig færre flygtninge fra Ukraine, og de er samtidig generelt set økonomisk stærkere. Derfor har de ikke det samme behov for øget likviditet som de 9 førstnævnte lande.

Tredje element

Som det tredje foreslår Kommissionen, at der kan gives støtte til modtagelse af ukrainske flygtninge pr. modtaget ukrainsk flygtning. Den muligheder gælder for alle 27 EU-medlemslande og sigter på at lette administrationen mest muligt i en situation, hvor det virkelig haster.

Desværre kan vi ikke se en ende på den meningsløse krig i Ukraine. Vi ved ikke, hvor mange flere ukrainske flygtninge, der fortsat vil søge til EU. Men det er klart, at vi står over for den største humanitære krise, som EU hidtil har oplevet: Over 4 mio. mennesker har allerede forladt Ukraine, og hver dag stiger antallet desværre yderligere. Den tragiske situation kræver, at vi viser solidaritet inden for EU og hurtigt finder virkningsfulde og pragmatiske løsninger på de problemer, der løbende opstår. Med forslaget kan der hurtigt og effektivt tilføres øget likviditet til de mest berørte lande som en hjælp til at varetage deres vigtige opgave. Kommissionen skønner, at det med forslaget vil være muligt at tilføre EU-landene i alt 3,5 mia. euro i øget likviditet.

Europa gennemlever et meget mørkt og smertefuldt kapitel, der minder os om en tid, som vi havde antaget var overstået. Men det giver samtidig håb for vores fælles europæiske fremtid, at EU kan handle hurtigt og effektivt, når det er nødvendigt for at træffe beslutninger – uanset om det drejer sig om hjælp til modtagelse af ukrainske flygtninge, støtte til Ukraines ret til selvforsvar eller sanktioner mod Rusland.

Med forslaget hjælper vi de lande, der har modtaget flest flygtninge, med at klare denne udfordring uden at blive hæmmet af unødvendige begrænsninger i deres likviditet eller blive pålagt tunge administrative byrder. Regeringen støtter derfor helhjertet forslaget.

Søren Søndergaard: Europæiske lande skal selvfølgelig tage deres ansvar – både ved at modtage flygtninge fra Ukraine samt at hjælpe de lande, der modtager flest. Men der kan opstå dilemmaer i den sammenhæng. Har REACT EU-midler været underlagt tilbageholdelsen af midler til Polen som følge af de alvorlige retsstatsproblemer i Polen?

Kim Valentin: Der er forlydender om, at Polen afviser visse flygtninge ved grænsen. Jeg har talt med en parlamentariker fra Slovakiet, som gjorde opmærksom på, at de afviste flygtninge ved den polske grænse kommer ind i Slovakiet. I så fald gør Polen forskel på flygtninge fra Ukraine. Man bør sikre sig, at Polen ikke gør forskel på, hvilke typer flygtninge de tager imod, hvis de skal have andel i REACT EU-midlerne. Jeg har ikke beviser, men jeg synes, regeringen skal italesætte det i

Rådet. Det ligger lidt på linje med det, Søren Søndergaard siger, fordi der jo tidligere har været eksempler på, at Polen selv vil bestemme det hele. Det er også fint nok, at de vil det, så længe de overholder traktaten.

Kulturministeren: Det korte svar er nej. REACT EU-programmet er baseret på strukturfondene for perioden 2014-2020, og det betyder, at forslaget er omfattet af de bestemmelser, der gælder i den periode. Helt konkret betyder det, at retsstatsmekanismen ikke finder anvendelse her. Det skyldes, at retsstatsmekanismen først gælder for udgifter for 2021 og fremefter. Ellers ville der have været tale om lovgivning med tilbagevirkende kraft. Retsstatsmekanismen gælder derimod for den største komponent i EU's genopretningsfond, nemlig genopretningsfaciliteten på 724 mia. euro.

Søren Søndergaard: Det er jo godt, fordi så kan vi med god samvittighed sende pengene afsted og håbe, at de kommer de flygtninge til gavn.

Det Kim Valentin siger er utrolig relevant. Jeg var også deltager på det seneste møde i Europarådet, hvor konkrete mennesker hævdede at have overværet, at folk med en bestemt hudfarve blev afvist. Det er altså på det niveau. Og det er selvfølgelig ikke et bevis, men det indikerer, at man allerede nu skal have det med i betingelserne, for det er fuldstændig uacceptabelt, hvis det er tilfældet.

Kim Valentin: Der er også hele problematikken omkring de russiske desertører. Hvordan behandler vi dem i dette system? Kan de komme ind under disse REACT EU-midler, hvis de deserterer og kommer ind i EU? Det er også en interessant problemstilling.

Kulturministeren: Tak for begge bemærkninger, det følger vi op på.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 3862 (uddannelse, ungdom, kultur og sport) den 4.-5. april 2022
EUU alm. del (21) – bilag 412 (kommenteret dagsorden)

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg forelægger alle punkter til orientering.

1. Rådshenstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse

– *Vedtagelse*

KOM (2022) 0017

Rådsmøde 3862 – bilag 3 (samlenotat side 2)

Uddannelses- og forskningsministeren: Formålet med rådshenstillingen er at understøtte det videre arbejde i de europæiske universitetsalliancer, som blev igangsat med et pilotprojekt i 2019.

Rådshenstillingen indeholder således tiltag, som skal hjælpe allianceerne med nogle af de barrierer for samarbejde både på europæisk og nationalt plan, som de er stødt på i deres hidtidige arbejde. Rådshenstillingen opfordrer bl.a. til på europæisk niveau at teste eksisterende instrumenter for transnationalt samarbejde samt undersøge behovet for nye såkaldte institutionaliserede samarbejdsinstrumenter. Dette kunne f.eks. være at give mulighed for, at europæiske universitetsalliancer kan opnå en fælles juridisk status, hvilket ifølge Kommissionen potentielt skulle forbedre deres vilkår for samarbejde internt.

Desuden åbner rådshenstillingen for at undersøge muligheden for en fælles grad baseret på fælles europæiske kriterier, men fortsat udstedt på nationalt eller institutionelt niveau.

Regeringen støtter generelt vedtagelsen af rådshenstillingen og den videre udvikling af de europæiske universitetsalliancer. Samtidig mener regeringen, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa ikke skal føre til uønsket ensretning og harmonisering af de nationale uddannelsessystemer. Regeringen støtter internationalt samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner, men det skal fortsat være op til de enkelte medlemsstater at fastsætte rammerne herfor nationalt. Der må ikke blive rykket ved institutionernes autonomi eller national kompetence. Derfor er det vigtigt for regeringen, at rådshenstillingen har fokus på afdækning af behov og gevinster samt risici ved eventuelle nye instrumenter frem for at lægge sig fast på en bestemt løsning allerede nu.

Det er centralt, at der i rådshenstillingen betones frivillighed samt respekt for subsidiaritetsprincippet og institutionel autonomi – og at anvendelse af eventuelle nye instrumenter ikke må blive et krav for institutioners deltagelse i Erasmus+ og Horisont Europa. Det fremhæves endvidere, at eventuelle yderligere skridt skal godkendes af Rådet.

Regeringen vil ikke forpligte sig på nye instrumenter uden at kende de nærmere implikationer, herunder for det danske videregående uddannelsessystem.

Regeringen vil i den videre proces have fokus på, at dette efterleves fra Kommissionens side.

Jeg har allerede per brev gjort kommissæren opmærksom på regeringens holdning og understreget den nationale kompetence, som vi fortsat insisterer på, og vi forventer at følge op herpå ved et kort møde med kommissæren på selve rådsmødet.

Christoffer Aagaard Melson: Danske Universiteter påpeger i høringsvaret, at der er nogle barrierer for at kunne deltage bedst muligt i dette samarbejde. Det drejer sig om lovhjemmel til virtuel mobilitet samt sikkerhed for nok engelsksprogede studiepladser på universitetsniveau – de efterspørger et bredt udbud af hele uddannelser på engelsk. De mener også, at der mangler national medfinansiering til universiteternes arbejde i regi af European Universities Initiative (EUI). Vil ministeren adressere de barrierer?

Kim Valentin: Hvad er ministerens holdning til national medfinansiering af universiteternes arbejde i regi af EUI?

Uddannelses- og forskningsministeren: Til Christoffer Aagaard Melson angående EUI: Et pilotprojekt blev igangsat under Erasmus+-programmet i 2019, hvor der blev tildelt til 41 konsortier, og 6 danske universiteter indgår i det arbejde nu. Det er positivt med stærk dansk deltagelse, og vi har bakket op om initiativet. Der findes også gode muligheder for at opnå finansiering på europæisk niveau til det, men det vil skulle indgå i institutionernes almindelige arbejde – der er ikke en særlig bevilling til disse ting, og vi lægger heller ikke op til, at man skal udvide.

Angående barrierer i forbindelse med engelsksprogede uddannelser: Visse udfordringer ved den eksisterende lovgivning er blevet fremhævet af deltagende universiteter. Vi er i løbende dialog med institutionerne om mulige løsninger.

Der er visse udfordringer, som er blevet fremhævet fra deltagende universiteter med den eksisterende danske lovgivning. Der er løbende en dialog med institutionerne om, hvilke løsninger man kan finde for at afhjælpe dem. Der er bl.a. diskussioner om fælles grader. Vi vil fortsat gerne have national kompetence til at bestemme, hvad der tæller som grader i Danmark.

Om SU-udgifter og relationen til engelsksprogede kurser: Der er gode muligheder for fortsat at have den form for udvekslingsarbejde på universiteterne, også selv om der er begrænset udbud af decideret engelsksprogede uddannelser. Man kan stadig udbyde kurser på engelsk som en del af en dansksproget uddannelse, ligesom universiteterne fortsat vil have mange engelsksprogede uddannelser, og det gør det muligt fortsat at gennemføre udvekslingsmobilitet og indgå i internationalt uddannelsessamarbejde. Den mobilitet, der foregår igennem Erasmus+-programmet og europæiske universiteter, er udvekslingsmobilitet og ikke optag af udenlandske studerende på hele uddannelser. Forskellen er væsentlig, fordi man kun er SU-berettiget, hvis man er optaget på en hel uddannelse i Danmark. Hvis man indgår som en del af et udvekslingssamarbejde, er man ikke SU-berettiget. Vi indførte netop den begrænsning, fordi vi oplevede en kraftig stigning i udgifter til engelsksprogede studerende. Men det ændrer ikke på, at man godt kan have denne form for udvekslingsmobilitet.

Til Kim Valentin: Der er ikke afsat specifik finansiering ud over de EU-programmer, som man indgår i, og den betydelige grundbevilling, der findes til de institutioner, som arbejder med det.

Christoffer Aagaard Melson: Danske Universiteter skriver i høringsvaret:

»Overordnet har der gennem en årrække været stigende brug af digitale og blandede uddannelsesformater. I Danmark er der ikke hjemmel til mobilitet, der inkluderer virtuelle elementer, og den manglende hjemmel begrænser danske studerendes muligheder og udgør en stopklods for at indgå fuldt ud i EUI-samarbejdet.«

Vil ministeren undersøge, om vi burde gå ind i det? Hvis der er god grund til ikke at gøre det, lytter vi selvfølgelig til det, men umiddelbart lyder det rimelig fornuftigt at få kigget på en moderne, digital verden.

Uddannelses- og forskningsministeren: Det er rigtigt, at virtuel mobilitet indgår som en af flere nye mobilitetsmuligheder, der kan opnås tilskud til i det nye Erasmus+-program i tillæg til traditionel fysisk udveksling, som stadig udgør langt størstedelen af programmet. Da de nuværende regler for udveksling på uddannelses- og forskningsministeriets område blev lavet, var der ikke taget højde for den udvikling, vi har set de seneste år, hvor virtuelle undervisningsforløb vinder mere og mere frem. Covid-19 har gjort, at det går endnu stærkere. Derfor er de nuværende regler baseret på, at udveksling er en aktivitet, der foregår fysisk i det land, hvor man har sit udvekslingsophold. Vi er fra ministeriets side i gang med undersøge, hvordan man kan skabe rammer for, at uddannelsesinstitutioner kan gøre brug af de nye muligheder for virtuelle udvekslingsforløb. Der er i den forbindelse behov for at få afklaret forskellige både juridiske og økonomiske forhold. Men selv om der skulle findes veje til at øge den virtuelle mobilitet, vil jeg nødig se, at det ender med at vinde størst indpas. Det kan være et supplement til paletten af muligheder, men hvis pointen med udveksling også er, at danske unge kommer ud og oplever og gør sig gældende i en anden kultur og lærer sproget, så skal det primære tryk fortsat findes der. Vi er altså opmærksomme på problemstillingen og arbejder med den, men jeg ser gerne, at udveksling primært er fysisk udveksling.

2. Rådskonklusioner om en europæisk strategi styrkende videregående uddannelsesinstitutioner for Europas fremtid

– Vedtagelse

Rådsmøde 3862 – bilag 3 (samlenotat side 9)

Uddannelses- og forskningsministeren: Kommissionen offentliggjorde i januar 2022 sin europæiske strategi for universiteter, og rådskonklusionerne er Rådets direkte opfølgning på denne meddelelse.

Kommissionens strategi omhandler på trods af navnet ikke kun universiteterne, men hele det videregående uddannelsesområde, hvilket nu er afspejlet i titlen på rådskonklusionerne.

Rådskonklusionerne inviterer medlemsstaterne og Kommissionen til med respekt for subsidiaritetsprincippet at arbejde efter følgende fire overordnede målsætninger:

- Styrke den europæiske dimension i videregående uddannelse, forskning og innovation.
- Fremme Europas globale rolle og lederskab.
- Styrke Europas genopretning og respons på den digitale og grønne omstilling.
- Styrke det europæiske tilhørsforhold baseret på fælles værdier.

Indholdsmæssigt er der et stort overlap mellem disse rådskonklusioner og rådshenstillingen under punkt 1. I rådskonklusionerne gentages hensigten om at afprøve frivillige institutionaliserede samarbejdsinstrumenter baseret på forudgående behovsanalyse samt tage videre skridt med henblik på udvikling af fælles uddannelsesprogrammer.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen støtter især fokus på styrket synergi mellem forskning, innovation og videregående uddannelser på EU-niveau.

Som for rådshenstillingen mener regeringen, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa ikke skal føre til uønsket ensretning og harmonisering af de nationale uddannelsessystemer, og at der ikke må blive rykket ved institutionernes autonomi eller national kompetence. Derfor finder regeringen det vigtigt, at det i rådskonklusionerne fremgår, at yderligere skridt skal ske med respekt for subsidiaritetsprincippet og institutionel autonomi samt kræver beslutning herom i Rådet.

Regeringen vil ikke forpligte sig på nye instrumenter uden at kende de nærmere implikationer heraf for det danske videregående uddannelsessystem.

Anne Sophie Callesen: Det fremgår, at regeringen ikke ønsker, at der bliver rykket ved institutionernes autonomi eller nationale kompetence. Er der da nogen, der ønsker det? Det forestiller jeg mig ikke. Hvad går bekymringen på?

Kim Valentin: Danske Lærerorganisationer International (DLI) skriver i deres hørings svar, at de anser automatisk anerkendelse for at være et problematisk begreb, der risikerer at modarbejde de indholdsmæssige krav, der er defineret nationalt for grunduddannelserne for pædagoger, lærere og undervisere. Er det en risiko?

Uddannelses- og forskningsministeren: Til Anne Sophie Callesen: Der var grund til bekymring på baggrund af det første brev, jeg modtog fra kommissæren. Det gjorde, at jeg skrev et brev til kommissæren, og siden hen har en række lande meldt sig på samme bane for at understrege, at det stadig væk skal være national kompetence. Så der var behov for en markering, og det har ført til ret betydelige ændringer.

Til Kim Valentin: Der er ikke en automatisk godkendelse. En bachelorgrad opnået i et europæisk land anerkendes på gradsniveau i de øvrige europæiske lande, hvilket giver ret til at søge optag på det næste niveau i et hvilket som helst europæisk land, men man har ikke krav på at blive optaget. Danske institutioner skal stadig godkende optagelse. Så den bekymring beror på en misforståelse af begrebet.

Anne Sophie Callesen: Det er betryggende at vide, at der var reel bekymring, og at det ikke bare var generel skepsis, fordi det kommer fra Bruxelles. Det er godt, at regeringen har fået trukket det i den rigtige retning, og jeg håber, at man fremadrettet vil lægge forbeholdene til side – i hvert fald så længe der ikke kommer andre ting, som regeringen ikke kan se sig selv i.

3. Rådskonklusioner om styrkelse af læreres og underviseres mobilitet, særligt europæisk mobilitet, under deres grund- og efteruddannelse

– Vedtagelse

Rådsmøde 3862 – bilag 3 (samlenotat side 14)

Uddannelses- og forskningsministeren: Formålet med rådskonklusionerne er at styrke mulighederne for og fokus på mobilitet for lærere og undervisere på alle niveauer. Det skal medvirke til at højne kvaliteten af undervisningen, styrke attraktiviteten af lærerprofessionen, understøtte uddannelsessystemerne gennem udveksling af god underviserpraksis og styrke netværksdannelsen blandt lærere på tværs af Europa. Det skal især ske gennem anvendelse af de muligheder, som findes i Erasmus+-programmet.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen finder det vigtigt at skabe øget mulighed for udlandsophold inden for læreres og underviseres grund- og efteruddannelser.

Anne Sophie Callesen: Jeg er enig i regeringens linje og finder det vigtigt at engagere sig i det arbejde. Hvad kan det få af betydning på sprogområdet? Danmark kan forhåbentlig drage nytte af det, for vi har jo behov for flere dygtige undervisere med stærke sprogkompetencer.

Uddannelses- og forskningsministeren: Vi har sammen med Radikale Venstre – hvis ikke hele Folketinget – gennemført en sprogpakke med en bevilling på 40 mio. kr. til at styrke sprogområdet. Det er bl.a. med et ønske om mere udveksling, da man kommer til at beherske et sprog bedre ved at opholde sig i et land, hvor man taler det sprog, og man får en bedre forståelse af kulturen. Så jeg ser meget gerne, at vi får styrket underviseres sprogkompetencer, og dette er et af de skridt frem, som kan tages for at understøtte det. I tillæg til det kan vi gøre nogle ting i nationalt regi. Jeg håber, at forandringen af læreruddannelsen kan gøre det nemmere at tage på udveksling, og at man kan få anerkendt den uddannelse, man tager, mens man er på udveksling. Der har været barrierer, som jeg håber vi lykkes med at nedbryde.

Anne Sophie Callesen: Vi er fuldstændig enige om, at der er behov for at styrke sprogindsatserne, især for lærerne. Jeg er bekendt med, at der er lavet en god aftale, og vi glæder os til at se flere initiativer fra regeringen. Der er fortsat rigtig store udfordringer på området i Danmark. Vi er slet ikke lige så gode til sprog, som vi tror. Vi er nogenlunde til engelsk, men vi har virkelig udfordringer på de andre sprog.

Europaudvalget har bl.a. vedtaget i en betænkning, at vi ønsker, at regeringen udarbejder en Tysklandsstrategi. Den udestår fortsat. Hvad er status på den?

Kim Valentin: Jeg er helt enig med Anne Sophie Callesen i, at vi ikke er så gode til sprog i Danmark, som vi tror.

Uddannelses- og forskningsministeren: Det er jeg også meget enig i, og forhåbentlig kan vi hen ad vejen finde flere veje til at styrke sprogkundskaberne. Jeg vil selv være opmærksom på yderligere muligheder for at styrke sprogområdet – også i forbindelse med andre fagligheder, hvor det vil gøre stor gavn, at man har sprogkundskaber i tillæg til en anden primær faglighed.

Det er i første omgang udenrigsministeren, der skal give status på Tysklandstrategien.

4. Styrkelse af krisestyring og foregribelse i det europæiske uddannelsesområde

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3862 – bilag 3 (samlenotat side 18)

Uddannelses- og forskningsministeren: Spørgsmålet er selvsagt yderst aktuelt. Det oplevede vi for nylig med covid-19 og de medfølgende nationale nedlukninger af uddannelsesinstitutioner, og det oplever vi netop i disse dage med situationen i Ukraine, der skaber akutte behov for håndtering af de ukrainske elever og studerende, der kommer til medlemsstaterne.

I begge situationer har vi set vigtigheden af hurtig og fleksibel koordination på tværs af EU's medlemsstater på uddannelsesområdet. Både med hensyn til at kunne følge den aktuelle situation i andre lande tæt, men også for at kunne lære af de tiltag og erfaringer, som andre medlemsstater gør sig.

Derfor støtter regeringen, at det drøftes, hvordan det europæiske uddannelsesområde bedre kan rustes til fremtidig krisehåndtering. Regeringen vil understrege vigtigheden af hurtigt at kunne etablere et fælles europæisk forum for koordination om uddannelse i konkrete kriser. Nøgleordet her vil være fleksibilitet, og det konkrete setup vil i høj grad afhænge af typen af krise.

Regeringen vil desuden fremhæve, at erfaringerne fra især covid-19 viste, at der også er begrænsninger i EU-koordinationen, når behovet for hurtig respons møder behovet for koordination mellem 27 medlemsstater. Desuden bør der være fokus på merværdien af koordinationen. Der må ikke blive tale om koordination for koordinationens egen skyld, som giver et unødigt ressourcetræk på et kritisk tidspunkt.

Anne Sophie Callesen: Der er jo ingen, der ønsker koordination for koordinationens skyld, men jeg tror nu, at der vil være rigtig meget værdi at hente i vidensudveksling. Hvad er den konkrete bekymring her, og hvorfor er regeringen forbeholden over for at engagere sig i dette arbejde? Man frygter et unødigt ressourcetræk, kan jeg forstå, men der vil være meget at vinde ved det. Jeg er i hvert fald overbevist om, at mange lande har været glade for at kunne erfaringsudveksle med Danmark omkring vores håndtering af covid-19 på uddannelsesområdet. Mon ikke også vi kan lære noget af dem om modtagelsen af ukrainske flygtninge.

Uddannelses- og forskningsministeren: Jeg er helt enig i værdien af vidensudveksling, og derfor bakker vi også op om at få kortere vej til god koordination og samarbejde, i tilfælde af at der opstår den type af kriser, som vi har været vidne til. Men man skal sørge for, at det ikke bliver unødigt bureaukratisk.

15. Siden sidst

Rådsforordning om ændring af forordning om oprettelse af fællesforetagenderne under Horisont Europa for så vidt angår fællesforetagendet for mikrochips

Uddannelses- og forskningsministeren: Kommissionen ønsker at oprette et partnerskab mellem Kommissionen, industrien og medlemsstaterne med fokus på mikrochips.

Forslaget indgår i en pakke af initiativer – den såkaldte Chips Act-pakke. Pakken har til formål at styrke EU's forsyningsikkerhed, robusthed og teknologiske lederskab inden for mikrochips.

Der er oversendt grund- og nærhedsnotater om forslaget, og helt overordnet forholder regeringen sig positivt til det.

Jeg forventer at forelægge sagen til forhandlingsoplæg den 3. juni 2022.

Forslaget til en forordning om oprettelse af et EU-program for sikker konnektivitet

Uddannelses- og forskningsministeren: Forslaget har til formål at oprette sikre, fleksible og modstandsdygtige satellitkommunikationstjenester til myndigheder, virksomheder og borgere i EU.

Der er oversendt grund- og nærhedsnotater om forslaget, og helt overordnet forholder regeringen sig positivt til det.

Jeg forventer at forelægge sagen til forhandlingsoplæg den 3. juni 2022.

Den fungerende formand: Jeg går ud fra, at der kommer en ny orientering forud for forelæggelsen af forhandlingsoplæggene. Det er en fordel for os at få en uddybning af forslagene.

Christoffer Aagaard Melson: Undersøger regeringen muligheden for at involvere danske virksomheder eller det danske kongerige? Hvilke industrimuligheder er der for Danmark? Vi skal tidligt i gang, hvis ikke det hele skal ligge i Tyskland og Frankrig.

Uddannelses- og forskningsministeren: Umiddelbart er det spørgsmålet om mikrochips, der er væsentligt her. En af grundene til at være positiv over for det er, at det vil bidrage til styrket autonomi og forbindelser i arktiske områder samt de muligheder, det giver. Men det vender vi tilbage til på det næste møde.

Mødet sluttede kl. 14.09.